

Egyeztetési dokumentáció: 2018. október

HAJDÚNÁNÁS VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

- 2018 -

Készült Hajdúnánás Város Önkormányzatának megbízásából
2018. október

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA
4025 Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.

CÍVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel: (30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv@civisterv.hu

HAJDÚNÁNÁS VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

- 2018 -

Egyeztetési dokumentáció: 2018. október

• **Megbízó:**

Hajdúnánás Város Önkormányzata
Szólláth Tibor Zoltán polgármester

CIVISTERV
VÁROSTERVEZŐ ÉS ÉPÍTÉSZ IRODA BT.
Levelezési cím: 4031 Debrecen, Derék utca 245
Iroda: Debrecen, Széchenyi utca 8 sz.
Tel: (30) 9818-172, Tel/fax: (52) 531-732
Email: civisterv@civisterv.hu

**Hajdúnánás város Településfejlesztési Konceptió
kidolgozásában közreműködött**

MEGBÍZÓ:

Hajdúnánás Város Önkormányzata

TERVEZŐ:

Civisterv Várostervező és Építész Iroda Bt.

Képviselt szakág	név, jogosultság
Vezető településtervező: Területrendező tervező	Zsemberi István TT/1-09-0016 TR-1-09-0016
Környezetalakítás, tájrendezés:	Zsila László TK-09-0583/06
Környezetvédelemi tervező:	Lévai Béla HBM MK 09-0036
Közlekedés tervező:	Gulyás Imre Tkö / 09-0057
Vízi közmű tervező:	Szabó Lóránt TRv-T-/09-0408
Energia közmű tervező:	Szabó Lóránt TRe-T-/09-0408
Térinformatikus:	Dr. Pázmányi Sándor

Debrecen, 2018. október hó

Zsemberi István
ügyvezető

TARTALOM

BEVEZETÉS	2
1. JÖVŐKÉP	8
1.1. Hajdúnánás város jövőképe	8
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	10
2. CÉLOK.....	12
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása	12
2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása.....	15
2.2.1. GAZDASÁG	15
2.2.2. TÁRSADALOM	23
2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	29
2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata.....	43
2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	46
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	48
3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.....	48
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	49
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre.....	56

B E V E Z E T É S

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) a településrendezési tervek készítésének folyamatát, az egymásra épülő munkarészek jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte. A rendezési terveket, mint a települések jelenét és jövőjét jelentősen befolyásoló dokumentumokat, szerepükhöz méltóan, alapos előkészítés után, az érdekeltek (lakosság, érdekképviselői és államigazgatási szervek, hatóságok) széles körű bevonásával kell készíteni.

A rendezési tervek készítésének első, indító része, a településfejlesztési koncepció elkészítése, majd jóváhagyása.

„A fejlesztés összehangolt megvalósulását biztosító és a településrendezést is megalapozó, a település közigazgatási területére kiterjedő önkormányzati településfejlesztési döntéseket rendszerbe foglaló, önkormányzati határozattal elfogadott dokumentum, amely a település jövőbeni kialakítását tartalmazza. A fejlesztési koncepció elsősorban településpolitikai dokumentum, amelynek kidolgozásában a természeti-művi adottságok mellett a társadalmi, a gazdasági, a környezeti szempontoknak és az ezeket biztosító intézményi rendszernek van döntő szerepe.” (Étv.)

A településfejlesztési koncepció célja

A településfejlesztési tervezés alapvető dokumentuma a településfejlesztési koncepció. A településfejlesztési koncepció feladata olyan célrendszer kialakítása, amely hosszú távra irányt mutat a település lakosságának és vezetésének a település fejlesztésével kapcsolatos döntések meghozatalában. A településfejlesztési koncepció egyben vezetési eszköz, amellyel a települési önkormányzat irányítani tudja, hogy a fejlesztés során honnan hová akar eljutni. Bemutatja azokat a tájékoztató pontokat, amelyek az állandóan változó környezethez való igazodás során a célok megvalósításához vezetnek.

A településfejlesztési koncepció integrálja a település folyamatos működésének, fejlesztésének és vezetésének feltételeit. A koncepció alapján a települési önkormányzat és a helyi társadalom tagjai a közös célokra és értékekre összpontosítanak a társadalmi egyetértés alapján.

A településfejlesztési koncepció egyidejűleg a települési önkormányzat, mint szervezet feladatainak programja, illetve a szervezetfejlesztés és az ellenőrzés dokumentuma.

A Településfejlesztési koncepció célja: A település „küldetésének”, jellegének, a távlati fenntartható fejlesztés fő céljainak, stratégiai és cselekvési irányainak meghatározása, a társadalmi, gazdasági és környezeti (művi és természeti) szempontok integrálásával, együttes kezelésével, és ezzel a továbbtervezés megalapozása, mind a közösségi stratégiai-operatív, mind a rendezési-szabályozási tervezés számára, egyúttal a közös célok irányába mutató privát aktivitások generálása, illetve csatornázása.

A településfejlesztési koncepció feladata

A településfejlesztési koncepció feladata meghatározni a település jövőképét, a közösség érdekeinek legjobban megfelelő megoldást adni a legfontosabb társadalmi, gazdasági, műszaki, intézményi és környezeti problémák megoldására, valamint megmutatni az alkalmazkodás lehetőségét a hazai és nemzetközi fejlődési trendekhez.

A településfejlesztési koncepció hozzásegíti a döntéshozókat ahhoz, hogy megtalálják az optimális megoldásokat az erőforrások legjobb felhasználásához.

A településfejlesztési koncepció útmutatásul szolgál a döntési mechanizmus működtetéséhez, a tervezéshez és végrehajtáshoz, illetve az ellenőrzéshez szükséges szervezetek létrehozásához, a lakossági, a vállalkozói és egyéb csoportok, valamint a helyi politikai döntéshozók érdekeinek harmonizálásához.

A képviselő-testület gazdasági programot, oktatási, művelődési, kulturális, szociális, környezetvédelmi, egészségügyi és sport koncepciót dolgozott, illetve dolgoz ki, közép és hosszútávra, melyben a település igényeit fogalmazza meg a térséggel összhangban.

A település életét és távlati fejlődését egy-egy témában meghatározó koncepciókat a rendezési terv készítéséhez, a terv jellege által igényelt mélységig fel kell használni, be kell építeni. Ehhez nyújt segítséget az

- Országos Területrendezési terv
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terve
- A fejlesztési kistérségek programjai

A Koncepció kialakításának módszere

A Koncepció a település vezetésével való konzultációk, valamennyi érdekelt véleményének megkérdezése, szóbeli és írásos javaslatok összegzése és értékelése után került összeállításra. A településfejlesztési koncepció összeállításában több fontos nemrégiben elkészített, illetve készítés alatt lévő dokumentum került felhasználásra. Ezek – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak voltak:

- Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója
- Hajdú-Bihar Megyei Stratégiai Program
- Hajdú-Bihar Megye Területrendezési terv
- Hajdúnánás város Gazdasági programja 2011-2014
- Hajdúnánás város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2012-2020.
(Készítette: HROD Községi Gazdaság- és Társadalomfejlesztési Központ)
- Hajdúnánás város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015.
(Készítette: ITS Konzorcium: Trenecom Cowi tanácsadó és Tervező Kft, Megakom Stratégiai Tanácsadó Iroda Kft.)
- Hajdúnánás város Környezetvédelmi programja

Hajdúnánás város egészére vonatkozó SWOT elemzés

ERŐSSÉGEK	GYENGESÉGEK
<p style="text-align: center;"><u>Térszerkezeti helyzet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kedvező földrajzi elhelyezkedés • Keleti-főcsatorna • M3 autópálya közeli csomóponti kapcsolata • (kapcsolat Budapest, és Nyíregyháza- Záhony –Ukrajna felé) • M35 autópálya közelsége (12 km), kapcsolat Debrecen felé, • Szomszédos megye-székhely (Nyíregyháza) közelsége • Autópálya kapcsolat Miskolc városához • Szlovák határ közelsége (Tornyosnémeti 90 km) <p style="text-align: center;"><u>Természeti- táji adottságok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó minőségű, mezőgazdasági termelésre alkalmas löszháti földterületek. • Gyógy- és termálvíz vagyon. • A természeti környezet értékei. (Térségi jelentőségű tájkép-védelmi terület, Natura 2000 madárvédelmi, és természetmegőrzési területek. • GMO mentesség. • Nagyszámú tanyás gazdaság. <p style="text-align: center;"><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó elérhetőségű, vállalkozásra alkalmas fejlesztési területek állnak rendelkezésre. • autópályák közelsége • gyógy- és termálvíz vagyon • Jó minőségű termőföld • 	<p style="text-align: center;"><u>Térszerkezeti helyzet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A Hajdúböszörményi kistérség települései nem alkotnak szerves egységet. A kistérség három városa közül Hajdúböszörmény Debrecen vonzásába esik, egyes külterületi részei közvetlenül Debrecen szuburbanizációs zónájába esnek. • A kistérség közúti átjárhatósága és belső úthálózatának minősége rossz. • A megye északkeleti szélén lévő települések, melyekre Hajdúnánás intézményi- és ellátás területén vonzást gyakorol, viszonylag távol esnek. <p style="text-align: center;"><u>Természeti- táji adottságok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A mezőgazdaság általános gazdasági problémái. • A gazdálkodás szempontjából ideális nagyságú területek kialakítását nehezítő tulajdonviszonyok. • A mezőgazdasági termékek piacvesztése • A nagyszámú tanya kihasználatlansága a mezőgazdasági termeléshez a szükséges földterületek hiánya miatt. <p style="text-align: center;"><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hiányzó működő tőke • Integráció elmaradottsága • Feldolgozó ipar jelentős elmaradottsága • gyógy és termálturizmus kiépítetlensége • a hazai cukorgyárak leépítésével megszűnt a cukorrépa termesztés •

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<p><u>Térszerkezeti helyzet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az európai közlekedési folyosók mentén hosszú távon megvalósuló fejlesztések kedvezően érintik a térség közlekedés föld-rajzi pozícióját. • M35 autópálya továbbépítése Berettyó-újfalú- Nagykereki- Románia (észak erdélyi autópálya) irányába. • Együttműködési lehetőségek a közeli Hajdúdorog várossal. • A megye északnyugati szélén lévő településekkel kialakult, főként intézményi ellátásra alapuló kapcsolat tovább fejlesztése. • Két megyeszékhellyel (Debrecen, Nyíregyháza) is továbbfejleszthető kapcsolatok. • Hajdúdorog és Hajdúnánás városok közelsége a két város számára társadalmi, gazdasági és településrendezési (területfejlesztési) lehetőségeket is jelent. • Hortobággal közös idegenforgalmi program kidolgozása • Miskolc közelsége <p><u>Természeti- táji adottságok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gyógy- és termálturizmusra alapozott idegenforgalmi fejlesztések. • A téglagyári tavakra és a Keleti – főcsatorna közelségére alapozott fejlesztések. • Kerékpáros és lovas túraútvonalak kiépítése • Erdősítés, környezetépítés. • Tedej településrész lovas iskola, lovas turisztikai fejlesztés területén rendelkezésre álló adottságai. • A mezőgazdaságból élők körének fejlesztése, bővítése. • Agro turizmus. <p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az európai közlekedési folyosók mentén hosszú távon megvalósuló fejlesztések még kedvezőbb helyzetbe hozzák a térség közlekedés-földrajzi pozícióját. • M35 autópálya továbbépítése Berettyóúj- 	<p><u>Térszerkezeti helyzet</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Befektetők, tőkeerős vállalkozások hiányában, vagy nem reálisan megfogalmazott fejlesztési elgondolások miatt sikertelenné válhatnak a tervezett fejlesztések. • Ha nem sikerül a kis-térség önkormányzataival közös, kölcsönös előnyökön, munkamegosztáson alapuló, egymást erősítő és nem konkurenciaharcra épülő idegenforgalmi koncepciót kidolgozni, Hajdúnánás idegenforgalma a Hortobágyi Nemzeti Park, Debrecen, Hajdúszoboszló árnyékában maradhat. • Általános gazdasági recesszió befolyásolhatja a település fejlődését. <p><u>Természeti- táji adottságok</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • A gazdasági recesszió miatt az értékes földterületeket nem sikerül optimális módon hasznosítani, • Nem sikerül a mezőgazdasági termékeket a kívánt mértékben és módon helyben feldolgozni és értékesíteni. <p><u>Gazdaság</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nem sikerül befektetőket találni a tervezett gazdaságfejlesztéshez • A mezőgazdasági vállalkozások termék-szerkezete, földhasználata

LEHETŐSÉGEK	VESZÉLYEK
<p>falu- Nagykereki- Románia (észak erdélyi autópálya) irányába.</p> <ul style="list-style-type: none"> • M3 autópálya tovább-építése Záhony térsége- Ukrajna irányába. • Fentiekre alapozottan új gazdasági vállalkozások betelepülése, az előkészített ipari területekre. • Gyógy- és termál-turizmus valamint a kapcsolódó üdülőterületek fejlesztése, az épített környezet értékeire alapozott idegenforgalmi fejlesztések. (védett épületek és a hajdúvárosokra jellemző, különleges gyűrűs- sugaras település-szerkezet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nem sikerül megfelelő befektetőket találni a gyógy és termálturizmus fejlesztésére • Nem sikerül az értékes épített értékek megőrzése

A helyzetelemzés legfőbb megállapításai:

- Hajdúnánás sajátos településszerkezete, természeti és épített környezete, hajdú hagyományai megőrzésre méltó értékek.

- A város életében alapvetően fontos a mezőgazdaság, a kapcsolódó feldolgozóipar és szolgáltatások.
- A termálvíz és többi természeti kincse védelmet érdemel, lakossági, turisztikai, energetikai felhasználásánál fontos szempont a környezet védelme is.
- A város társadalma biztosítja azokat a lehetőségeket, amelyek élhetővé teszik Hajdúnánást, az intézmények működését és fejlesztését.
- A Bocskai Korona és más, a város társadalmát és gazdaságát erősítő kezdeményezések valódi eredmények.
- Munkalehetőség kevesebb van, mint amire szükség lenne, ezek megteremtését részben a mezőgazdaság, annak feldolgozóipara, kisebb mértékben a gyógy- és egészségturizmus, valamint a kapcsolódó, még hiányzó szolgáltatások jelenthetik.
- A civil élet sokszínű, és minden réteg, csoport szempontjaira, egymásra kölcsönösen tekintettel vannak. A munkát nagyra becsüli a város társadalma, és minden tagjától elvárja.
- A város infrastruktúrájában vannak még hiányosságok, intézményi infrastruktúra állapot, a kerékpárutak, a vízelvezetők, Tedej ivóvíz és csatornarendszere, a közparkok és a közösségi terek, pl. új sportcsarnok, stb. hiányoznak.

1. JÖVŐKÉP

1.1. Hajdúnánás város jövőképe

O

HAJDÚNÁNÁS, AZ ÖNRENDELKEZŐ VÁROS

- Hajdúnánás az Észak-Hajdúság oktatási, kulturális, technológiai, szabadidős, idegenforgalmi és gazdasági központja. Széles együttműködési rendszerrel bír a Kárpát-medencében, európai és nemzetközi szinten is.
- Gazdasága, piaca és energiaellátása nem kiszolgáltatott. A helyben megtermelt áru magas hozzáadott értékkel és széles felvevő piaccal bír. A település minden lakójának a megélhetése biztosított. A magas foglalkoztatottság alapja az erős, helyi gazdaság.
- A település vagyona kulturális, gazdasági és környezeti téren is növekvő. Megtartó képessége, vonzása és visszavonzása erős. Erős középréteggel rendelkezik.
- Tudásbázisa egyre szélesedik, és a gazdaságot szolgálja. Biztonságos város, megtartja békés, kisvárosias jellegét.

O

A város jövőképét, hosszú távú fejlődésének irányvonalait alapvetően meghatározzák a külső és öröklött tényezők is:

- a város közlekedés-földrajzi **elhelyezkedése** a térszerkezeti adottságai, **logisztikai központi szerepköre**;
- a **település** múltjából, tradícióiból levezethető értékek;
- A **mezőgazdasági területek hasznosítása**, kiemelten kezelve a hagyományokkal rendelkező növénytermesztést és a legeltetési állattartást.
- az idegenforgalmi, munkaerő-piaci, közszolgáltatási funkciókból, természetes kistérségi vonzásból adódó **feladatok** és az ebből származó előnyök;
- a **lakosság** általános és speciális **szükségletei**, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben;
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi **versenyhelyzet**;
- a **modern európai városfejlődés** kihívásai és a **helyi társadalom** elvárásai;
- a fejlesztések megvalósításához rendelkezésre álló támogatási források és a mellé rendelendő önerő megléte, ami behatárolja a tervezett fejlesztések körét és megvalósíthatóságát;

Ahhoz, hogy a felvázolt jövőkép megvalósuljon, a település megerősítse pozícióját, kiaknázza lehetőségeit és gazdasága felszálló növekedési pályára álljon, szükséges a működésének, gazdaságának, termelő infrastruktúrájának és (köz) szolgáltatásainak hatékonyság-elvű fejlesztése, valamint a településen és környékén élő lakosság életminőségének emelése.

Hajdúnánás lélekszámának csökkenése, előregedő és zsugorodó munkaképes népessége még sürgetőbbé teszi a változások elindítását. Ma még kevesek számára érthető, hogy a növekedés forrását nem a termelékenység-növekedés jelenti, hanem a tisztességen és emberségen alapuló kultúra, és közösségi rendszerek létrehozása. A gazdasági mutatók élénkülésének ez a leg-alapvetőbb eszköze.

A helyi kultúra és erkölcs alapvetően meghatározója a humántőke minőségének. Alapvetően egyrészt az oktatási és képzési rendszerek teljesítményén múlik az innováció serkentésére vonatkozó képességük, másrészt a személyes leleményességen. A kutatás is kulcsfontosságú a termelékenység fellendítése szempontjából, de megfelelő közösségek szükségesek ezek végrehajtásához is. A helyi eredmények eléréséhez lokálpatrióta szemléletű, a tisztesség és az emberség erkölcsi alapjain nyugvó közösségre van szükség.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A jövőkép felvázolása általánosságban és szektorok szerinti bontásban történik. Annak érdekében, hogy a felvázolt jövőkép megvalósuljon, részletesebb és apróbb lépések megtételére van szükség, a település életének valamennyi területén. Ezek az apróbb lépések azonban nem külön-külön, hanem egymással összefüggésben kezelhetők. Valamennyi lépést összefog egy általános és részletes célrendszer, amelyek néhány, de a szemléletet alapjaiban meghatározó elvek szerint strukturálódnak.

Egy társadalmi közösség (család, település, ország) csak akkor életképes, ha az minél magasabb szinten alkalmas az önellátásra, öfenntartásra. Ennek hiányában függőségi viszony alakul ki, mely kiszolgáltatottá teszi azt. Cél a kiszolgáltatottság minél alacsonyabb szintre csökkentése, az önellátás, öfenntartás megerősítésével. Eszköze lehet a minél szélesebb körű foglalkoztatottság, ezáltal a szociális ellátási rendszer is csökkenthető a csak ténylegesen rászorulóknak (fogyatékosok, csökkent munkaképességűek, betegek) körére. Fontos, hogy a foglalkoztatottság növelése központjában az értékteremtés álljon. (Az emberek is szívesebben vesznek részt olyan programokban, melynek látják az értelmét, szemben az „alibi” munkákkal.) A szélesebb tömegek által létrehozott nagyobb érték nagyobb szétosztásra nyújt lehetőséget. Az Önkormányzatnak kell, hogy legyen ebben szerepvállalása. (A célok megfogalmazása, a végrehajtáshoz szükséges eszközrendszer feltárása, a koordináció, szervezés, kommunikáció az emberekkel, pályázatok, stb.)

Hajdúnánás Településfejlesztési Konceptiója egységbe kívánja szervezni azokat a lépéseket, amelyek megtételét célul jelöli meg, ennek az egységnek pedig három olyan fő elv a megtestesítője, amelyre valamennyi lépés során, együttesen figyelni szándékozik.

Ezek az elvek:

Élhetőség

Valamennyi átfogó és rész cél középpontjában a lakosság áll. Olyan célok kitűzésére van szükség, amely elsősorban az aktuális és potenciális helyben lakók életminőségét javítja, legyen szó akár a közösségi életéről, a társadalomról, gazdaságról, épített vagy természetes környezetről. A Településfejlesztési Konceptión belül csak olyan célok meghatározása elképzelhető, amely a kerületet élhető, emberközelű és emberközpontú településsé teszi.

Fenntarthatóság

Nem képzelhető el fejlődés, sem fejlesztés fenntarthatóság nélkül, hiszen az olyan lépések, amelyek fenntarthatósága nem biztosított, már rövidtávon is hiábavaló erőfeszítésnek vehetők. Ezért kiemelten fontos szempont, hogy valamennyi átfogó és rész cél megfeleljen a fenntarthatóság elvének, hogy a döntések ne csak rövid, hanem tartós eredményekkel járassanak valamennyi kerületben élő vagy itt megforduló ember számára a jelenben és az eljövendőben egyaránt.

Befogadás

A befogadó (inkluzív) fejlődés elve azt mondja ki, hogy valamennyi fejlesztéspolitikai lépés valamennyi Hajdúnánásihoz szóljon. Minden, a Konceptióban megfogalmazott cél, legyen az átfogó, vagy rész cél, valamennyi Hajdúnánáson élőknek, vagy itt megfordulónak, szolgáljon egyenlő esélyeket és meg kell előznie a kirekesztés és kirekesztettség valamennyi formáját.

A településfejlesztési elvek:

- A helyi közösségek támogatása, a közösségek megtartó erejének, és lokálpatrióta szellemiségének erősítése.
- A helyi mezőgazdasági termelésen és termékfeldolgozáson, mint hagyományon alapuló életvitel lehetőségének biztosítása, a növekedés által létrehozott vagyon hatékony és méltányos elosztásával.
- Az elvándorlás csökkentése helyi, és jövedelmező munkahelyek létrehozásával egyre több ember bevezetése a munka világába.
- A helyi munkaerő mobilitásának lehetséges legolcsóbb, és környezetkímélő eszközeinek fejlesztése, a kerékpáros közlekedés lehetőségének kiépítése a szomszédos iparvárosba, és a településen belül.
- A migráció csökkentése a városi szolgáltatások fenntartásával, és lehetőség szerinti bővítésével, hatékony védelmi rendszerek kiépítésével (hivatali szolgáltató ügyintézés, egészségügyi ellátás, bölcsőde, óvoda, általános iskola, középiskola, szakképzések, közművelődés, közterköls-művelés, vallásgyakorlás, szociális hálózat, időskori függőséggel kapcsolatos városi szolgáltatások)
- Információs és kommunikációs technikák (IKT) fejlesztése (az e-kormányzat lehetőségeinek kiépítése mellett a lakosság önképzési lehetőségeinek fejlesztése) (HE-6)
- Zöld infrastruktúrák kiépítése, és a fenntartható földhasználat helyi kultúrájának megteremtése, a biológiai környezet és a humusz védelme.

2. CÉLOK

A felvázolt jövőkép összehangolt cselekvés nélkül csak álom marad. Fontos, hogy a jövőkép megvalósulását meghatározó fejlesztési irányok – cselekvési tervként- meghatározásra kerüljenek, hogy azután azok megvalósításán a település döntéshozói, a gazdaság szereplői és a lakossága együtt munkálkodhasson.

E fejezetben megfogalmazásra kerülnek azok a településfejlesztési célok és feladatok, melyek megvalósítása révén elérhető a felvázolt jövőkép.

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

A jövőkép mottója:

„Hagyomány és innováció”, melynek szellemében folyamatosan keresi a város az új utakat és lehetőségeket közössége gyarapítása és építése érdekében.”

A jövőbeni fejlesztési irányoknak és a település korábban már kidolgozott fejlesztési dokumentumainak megfelelően a jövőkép megvalósulását elősegítő

Átfogó cél:

A Hajdúnánásiak aktív közösségi szerepvállalásával az itt élők életminőségének javítása és a népesség megtartása érdekében vonzó és önellátó térségi központ kialakítása a gazdaság, az oktatás, az egészségügy, a közigazgatás, a szolgáltatások, a kultúra és az idegenforgalom területén.

Fejlesztési irányok:

A: Gazdaság. (T2)*

Önrendelkező, autonóm város

A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása. A mezőgazdasági és ipari vállalkozások bővítése, a helyben foglalkoztatás növelése.

Hajdúnánás nagyszerű természeti adottságai lehetővé teszik, hogy a város megtermelje élelmiszerigényének nagy hányadát, ipari (különösen feldolgozóipari és ehhez kapcsolódók szállítási, stb.) tevékenységeit megerősítve a munkahelyek segítségével is javítsa lakóinak jövedelmi helyzetét, amivel saját belső piacát is megerősítheti. A hajdú öntudatra alapozott és azt értéknek tekintő és értéként kezelő hozzáállás az élelmiszer és gazdasági önellátás mellett lépéseket tesz az energetikai önrendelkezés felé, a termálvíz és a mezőgazdasági hulladékok energetikai hasznosítására is.

B. Társadalom. (T1, T2)*

Észak-Hajdúság központja, széles kapcsolatrendszerrel

Humán- és közösségi szolgáltatási infrastruktúra fejlesztése.

A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése. A lakosság életkörülménye folyamatos javítása. A lakosság számának növelése, a munkanélküliség csökkentése.

Hajdúnánás helyzeténél fogva központi szerepet tölt be Észak-Hajdúság életében, az élet számtalan területén. Ennek megfelelően kiépült intézményrendszerrel, széles és messzire nyúló partnerségi kapcsolatokkal rendelkezik a város. Megtalálhatóak azok a szolgáltatások, amelyek az ott élők mindennapjait segítik és élhetővé teszik, biztosítják az oktatás, az egészségügy, a segítő humán szolgáltatásait és a mindennapok alapvető közösségi infrastruktúráját, az intézményeket, szervezeteket.

C: Épített- és természeti környezet. (T1, T2, T3)*

Értékek és hagyományok megbecsülése

A város természeti, kulturális és történeti értékei (termálvíz, Hajdúvárosi hagyományok, természeti értékek) egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a városlakók életminőségének, egyúttal az idegenforgalom minőségének fejlődéséhez is.

A város egyedi képe, ami naponta szembesíti az ott élőket és arra járókat a több évszázados hajdú hagyományokkal jelentik azt az erőt, amibe kapaszkodva egyaránt becsülete van itt:

- a természetnek, az élővilágnak, a termálvíznek, a környezetnek egyaránt,
- a múltnak, emlékeinek, a kunhalmoktól a városszerkezetig, a hagyományokon és új, közösségi-társadalmi eseményekig,
- és minden embernek, aki itt él, egyaránt.

Mindezt elősegítheti a további gazdasági fejlődéshez hozzájáruló tőkebeáramlást ösztönző intézkedések támogatása, a kedvező befektetői környezet kialakítása, valamint a helyi kis- és középvállalkozói szféra megerősítése, a fejlett vállalkozói infrastruktúra, valamint a szakképzésre és a felsőoktatással való együttműködésre épülő humánerőforrás-fejlesztés kiépítése.

Hasonlóan fontos a tradíciók megőrzése, a kedvező társadalmi folyamatok erősítése és a negatív tendenciák megfordítása: a város lakói számára minőségi életkörülményeket kell biztosítani annak érdekében, hogy a képzett munkaerő elvándorlása megszűnjön, az elöregedés lassuljon.

A minőségi életkörülmények biztosítása érdekében a hátrányos helyzetű, szociális ellátásra szoruló társadalmi csoportok életkörülményeit, a társadalom többi tagjához történő felzárkózásának esélyeit több dimenzió mentén kezelni kell. Ez egyrészt az életkörülmények átfogó javítását jelenti, másrészt a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás fejlesztését is.

Erősíteni kell Hajdúnánás regionális-térségi szerepét a vonzásába tartozó települések önkormányzataival megvalósuló földrajzi, kulturális, gazdasági együttműködéssel is.

* Tematikus célok:

T1: Fenntartható városfejlesztés és a társadalmi szolidaritás erősítése

T2: Központi szerepet erősítő város- és gazdaságfejlesztés

T3: Értéktörző városfejlesztés erősítése

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egy- ségeinek meghatározása

2.2.1. GAZDASÁG

A: A vállalkozói környezet javítása.

A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása. A mezőgazdasági és ipari vállalkozások bővítése, a helyben foglalkoztatás növelése. (T1)

A: Gazdaságfejlesztési program:

A helyi fejlesztések fontos feladata részben az infrastruktúra és a humán erőforrások fejlesztésével a befektetők számára kedvező környezetet teremteni, de emellett a belső piaci igények kielégítését célzó helyi vállalkozások fejlesztését is elősegíteni. Tovább kell növelni a város tőkevonzó képességét, akár helyi, akár térségi, vagy más befektetők számára. A gazdaság fejlesztésének előmozdítása érdekében továbbra is szorosan együtt kell működni a térség önkormányzataival.

Munkalehetőség a városban, kevesebb van, mint amire szükség lenne, ezek megteremtését részben a mezőgazdaság, annak feldolgozóipara, kisebb mértékben a gyógy- és egészségügyi turizmus, valamint a kapcsolódó, még hiányzó szolgáltatások jelenthetik.

A mezőgazdaság gazdaságban betöltött szerepének megőrzése mellett a város közlekedési (főként jövőbeli közlekedési) adottságait, a természeti értékek adta lehetőségeket kihasználva jelentősen fejleszteni kell az ipari, gazdasági és idegenforgalmi gazdasági ágazatot. Ezekhez a város szerkezetéhez szervesen illeszthető, megfelelő fejlesztési területeket kell kijelölni. A kialakult tulajdonviszonyokra is tekintettel a mezőgazdaság fejlesztését, a mezőgazdaságból élők segítségét, az önkormányzat rendelkezésre álló eszközeivel is támogatni szükséges. A feltételek biztosításával különösen támogatni kell a mikro gazdaságok (állattenyésztés, növénytermelés, gyümölcstermesztés terén egyaránt) feldolgozási tevékenységét.

Alapvető cél, hogy a városban élők életminősége jelentősen javuljon hosszabb távon.

Feldolgozó ipar fejlesztése és telepítése szükséges, a mezőgazdaságban előállított termékek jelenleg elszállításra kerülnek, e termékeket helyben kellene tartani, és itt kell feldolgozni.

A lehetséges fejlesztési irányok és programok között elsőbbséget élveznek azok, amelyek forrásteremtő partneri együttműködésben valósulnak meg. Különösen értékesnek tekintjük azokat a programokat, amelyek a magán- és a közszféra érdekegyesítése által jönnek létre, illetve azokat, amelyek új munkahelyek létrehozását és a régiék megtartását teszik lehetővé.

A Gazdasági Program a működésre és a fejlesztésre fordítható források arányának kiegyensúlyozott, fejlesztés-orientált alakítására törekszik. Előnyben részesíti azokat a programokat, amelyek a város fenntartható fejlődését segítik elő.

A város fenntartható fejlődése, jövedelemtermelő kapacitása szempontjából meghatározó jelentősége van népességmegtartó képességének. A Gazdasági Program elsőbbséget ad a dinamikus, személyes boldogulásra is esélyt adó, a Hajdúnánáson élők komfortérzetét javító, identitásának, érzelmi azonosulásának kialakulását elősegítő programoknak.

A Gazdasági Program prioritásnak tekinti a kötelező önkormányzati feladatok teljesítését, a jogkövető magatartást, ezért elsőbbséget biztosít a törvény által előírt kötelezettségek teljesítését szolgáló programoknak. Egyidejűleg viszont biztosítani kívánja a lehető legtöbb szolgáltatást a helyben élők számára, amelyet önként vállalt feladatai fenntartásával kíván elérni.

A0: Központi szerepet erősítő gazdaságfejlesztés:

Hajdúnánás jövője és fejlődése szempontjából kiemelten fontos, hogy a közigazgatási központi szerepére építő fejlett helyi gazdasággal rendelkezzen, amely nagyszámú, minőségi munkahelyen keresztül magasabb jövedelmi szintet biztosít az itt élőknek.

A foglalkoztatás előmozdításának egyik fontos eleme az aktivitási ráta növelése, másik fontos eleme a munkahelyek számának emelése. A város gazdaságában, a foglalkoztatásban már jelenleg is kiemelt szerepe van néhány ipari ágazatnak, valamint a mezőgazdaságnak és az élelmiszeriparnak. A gazdaság versenyképességének növeléséhez e szegmensek további fejlesztésére van szükség, többek között a magasabb hozzáadott értéket adó termékek fejlesztésére. Kiemelten fontos a munkahelyek teremtése céljából és a rendelkezésre álló ipari fejlesztésre alkalmas területek kihasználása érdekében beruházások idevonzása, ennek feltételeinek megteremtése. Fontos a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony városi intézményrendszer kialakítása, folyamatos konzultáció a vállalkozásokkal és potenciális befektetőkkel. Erősíteni kell a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását és a város önellátó képességének erősítését.

A1: A Helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseken keresztül megvalósuló munkahelyteremtés

A megfogalmazott jövőkép elérésének középpontjában két egyszerű cél került megfogalmazásra. A városban a legtöbb ember úgy érezze, hogy itt a legjobb élni és vállalkozást működtetni. A foglalkoztatás bővítésével és a gazdasági növekedés gyorsításával teremtdjön meg egy fenntartható egyensúly, és érje el város, a gazdasági fejlettség és az életszínvonal, életminőség magas, végső soron uniós szintre való felzárkóztatását. A gazdaság talpra állítása az üzleti élettel kötött szövetségen alapulhat, mert új munkahelyeket csak az üzleti szektor tud teremteni, az állam segíthet, de nem léphet az üzleti szektor helyére a munkahelyteremtésben.

A város megtartó erejének egyik fontos eleme a munkaképes korú lakosság helyben tartása. A város versenyhátrányban van azon településekkel szemben, ahol már megtörténtek a helyi gazdaság lehetőségeit szélesítő, befektetőket vonzó ipari övezetek kialakításai. Ezen lemaradást minél hamarabb orvosolni szükséges, továbbá fontos, hogy a kiemelt támogatást élvezzenek azon jellegű fejlesztések, amelyek segítségével az ipari termelést össze lehet kötni a mezőgazdasági termeléssel.

▪ Befektetés- Támogatási politika:

Ahhoz, hogy a város fejlődjön, a beruházások beinduljanak, komoly befektetés-politikával kell rendelkezni, és reagálni kell a kor kihívásaira. A törvényben előírt befektetés-támogatási politika kidolgozása, érvényesítése az önkormányzatok számára azért jelent nehézséget, mert a szabályozás nem ad ehhez eszközöket az önkormányzatoknak. Cégeknek, vállalkozásoknak adókedvezmény, vagy más jellegű önkormányzati támogatás az uniós tilalomba ütközne.

Így csak a város tudatos, nemzetközi marketing politikájával és a polgármesteri, önkormányzati lobbyerő növelésével lehet az autópálya közelségét kihasználni, a vállalkozási kedvet fokozni, valamint az idegenforgalmi vonzerőt a korábbiakhoz képest megnövelni. Ennek a befektetés-politikának sarkalatos pontja és a fejlesztések alapvető feltétele, hogy legyen Hajdúnánásnak, telephelyek és székhelyek számára alkalmas új, közművesített ipari parkja, illetve annak kijelölt területe.

▪ A vállalkozások támogatása, üzleti környezet fejlesztése:

▪ Munkahely teremtés feltételeinek elősegítése:

Általános foglalkoztatást segítő cél és feladat a munkahelyteremtés feltételeinek javítása, mivel a munkanélküliek aránya magas. A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az Önkormányzat:

- Segíti a helyi gazdasági vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,
- a közszolgáltatások megtartása, illetve bővítése révén munkahelyet teremti, és tart fenn a köztisztviselők, közalkalmazottak, kormánytisztviselők foglalkoztatásával,
- aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,
- az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,
- rendszeresen együttműködik a munkaügyi kirendeltséggel,

▪ Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatási program előnyt biztosít egyrészt az állásnélküli személynek azáltal, hogy a közfoglalkoztatás ideje munkavégzésnek minősül, a munkanélküli vagy szociális ellátásnál magasabb jövedelemre tesz szert, másrészt előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaügyi kirendeltség pályázati finanszírozásával) tud ellátni közfeladatokat.

- Az Önkormányzatnak nagy hangsúlyt kell fektetnie a közfoglalkoztatás szervezésére.
- A közfoglalkoztatási programokban való részvétellel továbbra is biztosítani kell a városi intézményekben a közfoglalkoztatottak foglalkoztatását.

- A közfoglalkoztatás keretében a jövőben is részt kell venni az átképzést biztosító programokban, amelyek lehetőségek nyújtanak az alulképzett vagy nem keresett képzettségű személyek munka világába történő visszakerüléséhez.
- Bocskai Korona Hajdúnánás „helyi pénze”
A Bocskai Korona egy olyan 100% Ft fedezettel rendelkező, a Hajdúnánási Holding Zrt. által kibocsátott - utalvány, fizetőeszköz, amelyet kizárólag Hajdúnánáson, a hivatalos elfogadóhelyeken lehet felhasználni. Fizetések sorozatát lehet lebonyolítani vele az étkezési és más áruvásárlási utalványoktól eltérően - ettől válik „helyi pénzzé”. A kezdeményezés rendszerének célja és szerepe, hogy a helyi fogyasztást összekösse a helyi termeléssel, szolgáltatással.
A Bocskai Korona – hasonlóan, más étkezési vagy vásárlási utalványhoz – készpénzt helyettesítő fizetőeszköz, amely vásárlások, igénybe vett szolgáltatások ellenértékének kiegyenlítésére használható. A vállalkozások a Bocskai Koronával fizetők számára kedvezményt biztosítanak, melyet az elfogadóhelyi hálózathoz való csatlakozásukkor vállalnak. A kedvezmény mértéke és az, hogy ez milyen árucikkre és szolgáltatásra terjed ki, a szerződött partner vállalásától függ.
A kezdéskor csatlakozott vállalkozások száma 16-ról 35-re növekedett. Jelenleg mintegy 130 elfogadóhely várja a felhasználókat.

A2: Ipari vállalkozások fejlesztése:

- A város világosan megfogalmazott célja, hogy csak olyan ipari- termelő tevékenységek letelepedését támogatja, melyek környezeti hatásaik révén nem kerülnek konfliktusba a turisztikai fejlesztésekkel, továbbá amelyek magas szakmai kultúrát igényelnek.
- Az önkormányzat további területeket jelölt ki iparfejlesztésre, és a korábbi, jelenleg nem üzemelő ipari létesítmények területe is rendelkezésre áll barna-mezős fejlesztésekre.
- Logisztika:
    - A város elhelyezkedése nem csak a természeti adottságok szempontjából kiváló, de az autópályák, az ország- és megyehatárok közelsége miatt a kereskedelem és a logisztikai tevékenységek szempontjából is rejt eddig még kiaknázatlan lehetőségeket.
    - A város az M3-as autópálya felhajtója mellett egy logisztikai, kereskedelmi, szolgáltatási zóna létesítését tervezi.
  - Mezőgazdasági feldolgozó ipar:
    - Kiemelt támogatásban kell részesíteni azon jellegű fejlesztéseket, amelyek segítségével az ipari termelést össze lehet kötni a mezőgazdasági termeléssel.
  - Építőipar:

A térség gazdaságának egyik meghatározójává vált az építőipar is. A rendszerváltást követő privatizáció, üzembezárások, illetve a nagyvállalatok felaprózódásával járó folyamatok a gazdaság fejlődését olyan mértékben visszavetették, amely az egész térségre ma is kihatással van. A negatív folyamatok ellenére a térségben működnek foglalkoztatási szempontból meghatározó nagyvállalatok, és kialakult egy növekedni képes kis- és középvállalkozói kör.

- Bio élelmiszeripar
- Malomipar
- A helyi iparterület fejlesztése:
  - Az Ipari területek infrastruktúrájának fejlesztése szükséges.
  - Ipari park kialakítása szükséges, melyre alkalmas területnek mutatkozik a jelentősebb részében még beépítetlen Balmazújvárosi úti ipari terület.
  - Javítani szükséges a kijelölt, fejlesztésre alkalmas területek megközelíthetőségét, közművesítését, parkolási lehetőségeit.

A3: A mezőgazdaság fejlesztése.

Hajdúnánás területének mintegy 95%-a a talajok termékenysége jóvoltából különböző célú mezőgazdasági hasznosításra alkalmas. Ez a termékenység országos 85%-át magasan meghaladja. A termőtalajok a város legfontosabb természeti kincsét jelentik.

Hajdúnánás agrártelepülés, melynek egyik fontos eleme az állattartás.

A város életében alapvetően fontos a mezőgazdaság, a kapcsolódó feldolgozóipar és szolgáltatások.

A város országosan elismert agroökológiai adottságai ellenére a helyben előállított mezőgazdasági termékek általában alacsony hozzáadott értékkel, magasabb feldolgozottság nélkül hagyják el a térséget. A mezőgazdasági termelés struktúrája a hagyományos termékszerkezeten nyugszik, szerkezetváltásával a térség még mindig „adós”. Az adottságokat, lehetőségeket kiaknázó, kedvezőbb jövedelmi viszonyokat biztosító mezőgazdasági termékfeldolgozás, a biotermékek előállítása, az intenzív – öntözéses – növénytermesztés és a nem-élelmiszer célú (non-food) mezőgazdasági termelés napjainkban csupán még csak csíráiban vannak jelen. A biotermesztés technológiája egyre népszerűbb a termelők körében, több sikeresen próbálkozó gazda van ezen a területen.

Hajdúnánás nagyszerű természeti adottságai lehetővé teszik, hogy a város megtermelje élelmiszerigényének nagy hányadát, ipari (különösen feldolgozóipari és ehhez kapcsolódók szállítási, stb.) tevékenységeit megerősítve a munkahelyek segítségével is javítsa lakóinak jövedelmi helyzetét, amivel saját belső piacát is megerősítheti. A hajdú öntudatra alapozott és azt értéknek tekintő és értéként kezelő hozzáállás az élelmiszer és gazdasági önellátás mellett lépéseket tesz az energetikai önrendelkezés felé, a termálvíz és a mezőgazdasági hulladékok energetikai hasznosítására is.

Számolni kell azzal, hogy a lakosság jelentős része még sokáig kötődik a mezőgazdasághoz, és sokan lesznek, akik kisebb mennyiségben (főleg kertekben) termelnek és állítanak elő házi-
lag élelmiszereket. A speciális és biotermékek előállítása piacképesebb, mint a hagyományos
termelési és termék-előállítási módok. A jövőben növelni szükséges a hűtőtároló kapacitását,
további szárítók, illetve terménytárolók létesítésére is szükség van. A malomipar régi hagyo-
mánnyal rendelkezik a városban.

Mezőgazdasági öntözőcsatorna megbízható rendszerének kiépítése, felújítása illetve rendsze-
res karbantartása szükséges.

A4: Az idegenforgalmi- turisztikai- szolgáltató szektor területeinek létesítményeinek fejlesztése.

Egy település életében az idegenforgalom fejlődése pénzügyi szempontból elsősorban azért
kedvező, mert munkahelyeket teremt, bevételeket generál, multiplikátor hatása révén élénkíti
a gazdaság általános működését és hozzájárul a gazdaság általános korszerűsödéséhez.

Mindezeken túl nem szabad megfeledkezni egy fejlődő idegenforgalom által az adott telepü-
lésen érvényesülő társadalmi, kulturális és fizikai hatások hasznáról sem (a település népes-
ségmegtartó erejének növekedése, a lakosság életszínvonalának emelkedése, az iskolázottság
növekedése, a munkanélküliség csökkenése).

Ahhoz, hogy az idegenforgalom valóban képes legyen a gazdasági fejlődés katalizátoraként
működni, az szükséges, hogy az adott térség/település rendelkezzen olyan országos vagy
nemzetközi jelentőségű vonzerővel, amely versenyképes a turisztikai piacon és magas színvo-
nalú, a nyújtott szolgáltatások minőségét és árszínvonalát pozitívan befolyásoló infrastru-
kturális ellátottsággal egyaránt.

Ennek érdekében olyan létesítmények és szolgáltatások fejlesztésére van szükség, amelyek
kielégítik a különböző szükségletekkel rendelkező turisták igényeit, valamint minőségben és
árban is versenyképesek a hazai és nemzetközi turisztikai piacon egyaránt.

A Hajdúnánási strand és Gyógyfürdő turisztikai szempontból nagy kincs, hiszen a megye
egyik legolcsóbb belépőjével látogatható. Azonban jelentős fejlesztések szükségesek ahhoz,
hogy megszűnjön a szezonális jellege; az infrastruktúrája és a kísérő szolgáltatások, progra-
mok és a kapcsolódó szálláshelyek pedig minden igényt kielégítsenek. A megfelelően átgon-
dolt fejlesztések után a fürdő marketingjén is erősíteni kell (pl. honlapfejlesztés). A fellendü-
lőben lévő falusi turizmus, a sport- illetve lovas turizmus fejlesztése is növelheti a város ide-
genforgalmát. A pályázati lehetőségek teljes kihasználása érdekében turisztikai egyesület lét-
rehozása, működtetése is elengedhetetlen.

A városban található szálláshelyeket minőségükben, szolgáltatásaikban, és mennyiségükben is
fejlesztetni, bővíteni szükséges, mert csak így lehet megfelelni a városba látogató vendégek
igényeinek. Nagyobb csoportok, iskolai osztályok, vagy konferencián résztvevők többnapos
elhelyezésére is megfelelő színvonalú, méretű helyszíneket is biztosítani kell. A város számára
a turizmusfejlesztéssel kapcsolatosan a legnagyobb kihívás a fürdőhöz kapcsolódó szálláshely-
fejlesztés.

Az idegenforgalom növelése érdekében elsősorban a gyógyhelyi fejlesztést szolgáló turisztikai fejlesztések megvalósulását kell továbbra is szorgalmazni; különösen szálloda építésével, illetve átfogóan a Városi Gyógyfürdő környékének további rendezésével.

Erősíteni kell a térségi együttműködést az idegenforgalomban, valamint fejlesztési programok megvalósításában.

Célirányos, a kölcsönös érdekeket, előnyöket érvényesítő összefogásra és együttműködésre van szükség a nem önkormányzati szereplőkkel az idegenforgalom, a marketing, a programkoordináció és kínálatbővítés, valamint a munkahelyteremtő idegentőke- befektetések, továbbá az infrastruktúra-fejlesztés területén.

A5: Hajdúnánási Turisztikai Szolgáltató Termécsomag Klaszter létrehozása

A fejlesztési irányok meghatározása elsősorban a korszerű humánökológiai szemléletű hazai és külföldi vásárlóerőre épít. A turisztikai vonzerő erősítése akkor lehetséges, ha az aktív turisztikai attrakciók kiegészülnek egyéb, pihenést szolgáló elemekkel, táji kulináris élményekkel, a helyi gasztronómia és termálturizmus összekapcsolásával, a meglévő szálláslehetőségek kiaknázásával.

A több turisztikai szereplő együttműködésén alapuló, összehangolt területileg komplex fejlesztés valósul meg, ha a várostérség a táj jellegének megfelelő, egyedileg vonzó, az ökoturizmus mellett a közösségi-, kulturális-, és gasztronómiai örökségre együttesen épít, és sajátos profilokkal is rendelkezik, amelyek az ifjúsági-, a család-, a gyermekmentes-, az akadálymentes-, és a szenior turizmust célozzák.

A várostérségre jellemző turisztikai termék sajátos arculatának megteremtése akkor lehetséges, ha a szereplők között partnerségi együttműködések jönnek létre. A helyi turisztikai attrakcióértékeket támogató városi programok, akkor formálhatnak sajátos, és a résztvevők számára gyümölcsöző együttműködést, ha a résztvevők a munkájukat közös városi tevékenységben hangolják össze, amely a résztvevők programjait rendezvényeinek időpontjait egymásra építkezve, és rendszerben egyszerre programozza.

A programok kiterjedési volumene érintheti a várostérséget, és várostérségi együttműködés keretében erősítheti a térségi kapcsolatokat. Egyszerre és több települési helyszínen megrendezhető közös térségi turisztikai programok felértékelik a táj jelentőségét még akkor is, ha ennek az úttörő kezdeményezésnek kezdetben kevés sikere várható.

A6: A külterületi tanyák, családi gazdaságok szabályozási- fejlesztési lehetőségeinek megoldása.

Családi gazdaságok:

A családi gazdaságok számának bővítése és megerősítése. Birtokközpontok, tanyák életképessé tétele. Megfelelő szabályozási környezet megteremtése a településrendezési terv, helyi szabályozás kidolgozása során. Körültekintően kell azonban eljárni abban, hogy a külterületek ne váljanak „bújtott” lakóhellyé.

A mezőgazdasági övezetekben az ott lakást csak abban az esetben javasolt támogatni, ha az ott folytatott gazdasági tevékenység azt indokolja is! Kapjanak prioritást a bio- és ökögazdálkodást folytatók.

A külterület általánosan megoldandó feladat, a családi gazdaságok fontos színteréül szolgáló tanyák fejlesztése, és az erre megfelelő jogi lehetőséget adó szabályozás kidolgozása.

A7: „Zöld” gazdaságfejlesztés, energiatermelés:

- Napenergia:

Hajdúnánásan a napenergia hasznosítására a napkollektoros és a napelemes rendszereknek egyaránt van létjogosultsága. A napenergia tekintetében a hatékonyság és a megtakarítás szempontjából elsősorban használati melegvíz- és fűtés-előállítási célok jöhetnek leginkább szóba. Kisebb volumenű alkalmazás elsősorban a lakossági és családi házas övezetben vehető számításba, amit egyéb nagy volumenű alkalmazások (szállodák, önkormányzat, közintézmények stb.) is kiegészíthetnek. Meg kell vizsgálni a napenergia építészeti hasznosítását a fűtési energiaigények csökkentése érdekében. Az önkormányzat az építési hatósági ügyintézés gyorsaságával, hatósági tanácsadással segítheti a napcellát használni szándékozókat.

A8: „Egészség” ipar:

Az egészség egy pozitív hívószó, ami általában pozitív kontextusba helyezheti a várost, más területeken is előnyt szerezve ezáltal. Az egészség marketing értéke az utóbbi években felértékelődött, és az országképben az utóbbi években általában felértékelődtek a „zöld”, vagy az étellel, az egészséggel kapcsolatos elemek is. Más megközelítésben: az egészségügy a társadalmi infrastruktúra része. Egy fejlett egészségügyi rendszer léte ugyanúgy lehet szempont egy K+F beruházás, egy logisztikai központ elhelyezésénél, mint a hagyományos infrastruktúra (közlekedés, kommunikáció stb.).

Az egészségipar magába foglalja a gyógyító-megelőző és rehabilitációs szolgáltatásokat, a kiszolgáló- és háttérágazatokat, az ezeket megalapozó kutatásokat, az egészségtudatos életmódhoz kapcsolódó termékek gyártását és forgalmazását. Ez az ágazat az egyik legígéretesebb lehetőség kitörési pontok között. Jelentőségét meghatározzák kapcsolódásai a gazdaság szinte minden területéhez, a kedvező természeti adottságok, a felhalmozott szellemi tőke és az egyre nyitottabbá váló nemzetközi piac. Az egészségipar valamennyi nemzetgazdasági prioritásnak megfelel, mivel igen innovatív és kutatásigényes területei vannak, jelentős a még részben kihasználatlan külpiazi lehetősége és igen komoly, tovább bővíthető munkaerő-bázissal rendelkezik.

A térségben a Debreceni Egyetem Orvos Egészségügyi Centruma és a TEVA Gyógyszergyár meghatározó zászlóshajó szerepkörrel bírnak, olyan meghatározó hálózati csomópontok, amely mögé Hajdúnánás város is felsorakozhat a gazdasági céljaiknak megfelelő háttérparral.

2.2.2. TÁRSADALOM

B: Humán- és közösségi szolgáltatási infrastruktúra fejlesztés.

(A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése.)

B0: Központi szerepet erősítő városfejlesztés:

A városban élők életminőségének fontos alapfeltétele a megfelelő színvonalú közszolgáltatások elérhetősége, mely részben Hajdúnánás járásközponti szerepéhez kapcsolódik. A városban a szükséges infrastruktúra kiépült, minőségi javításokra, energetikai megújításra van még szükség. A hangsúlyt a szolgáltatások színvonalának további javítására szükséges helyezni. A korszerű egészségügyi alap- és szakellátás biztosítása mellett kiemelt szerepet kell kapnia a prevenciónak és az egészségmegőrző programoknak, együttműködve egy fejlett gondozási, ápolási rendszerrel. A korábban megkezdett kiemelkedő szociális ellátottsági rendszer fenntartása és lehetősége szerinti fejlesztése a cél, elsősorban a rászorulóknak szükségleteire reagálva. A demográfiai tendenciákhoz igazodva kiemelt figyelmet szükséges fordítani az időseket ellátó intézmények fejlesztésére.

A magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer kialakítása.

B1: A társadalmi szolidaritás erősítése:

Egy város fejlődése nagymértékben függ annak társadalmától, a társadalom szolidaritásától, az aktív helyi közösségek jelenlététől. Hajdúnánáson építeni kell és tovább kell erősíteni az alulról jövő közösségi és önkéntes kezdeményezéseket.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása leromlással fenyegetett területeket hozott létre a városban, így ezen városrészek felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

B2: A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával, Leromlott városi területek rehabilitációja

Hajdúnánás jövője szempontjából kulcsfontosságú a leromlott vagy fokozatosan leszakadó városrészek leromlását okozó folyamatok megállítása és megfordítása, valamint az életminőséget jelentősen meghatározó mindenki számára hozzáférhető szociális és egészségügyi szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása. A város egyes társadalmi, fizikai, gazdasági szempontból is leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett településrészei lakosságcsoportjainak társadalmi helyzete, foglalkoztatási színvonala, életkörülményei szegényesek, így kijelenthető, hogy e városrészek nem képesek bekapcsolódni a város társadalmi-gazdasági vérkeringésébe. Ezeken a területeken koncentráltan jelentkezik a munkanélküliség, melyet tovább súlyosbítanak a hátrányos helyzetű csoportok jelenlétéből, és a közbiztonság romlásából származó problémák.

Hajdúnánás város önkormányzatának célja az, hogy a helyi lakosság életminősége és esélyei javuljanak, az épített környezete minőségi változáson menjen át, valamint a már meglévő szociális és egészségügyi szolgáltatások infrastrukturális fejlesztései és korszerűsítései fokozatosan megvalósuljanak.

A szociális felzárkóztatás és a társadalmi kohézió keretében Hajdúnánás célként tűzi ki, hogy minden rászoruló lakója számára legyenek elérhetőek azok a jogszabályokban rögzített ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és minőségi ellátást biztosítanak, továbbá, hogy a szociális szektor működése magas szinten feleljen meg a szakmai kritériumoknak és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat a klienseknek. Ezeket a célokat szolgálják a szociális szolgáltatások alapelvei:

- szükséglet-orientáltság:
A lakosság, kiemelten a különböző hátrányos helyzetű csoportok (nők, munkanélküliek, csökkent munkaképességűek, fogyatékosok, a cigányság, hajléktalanok) megváltozott igényeinek, szociális szükségleteinek figyelembevételével kell kialakítani a szolgáltatások rendszerét;
- minőség:
A meglévő ellátások fejlesztése a dolgozók szakmai felkészültségének és igényességének növelésével, az intézmények szervezeti-irányítási rendszerének korszerűsítésével;
- hatékonyság:
A szociális szolgáltatások biztosításában erősíteni kell az önkormányzat felelősségét, ugyanakkor a feladatok ellátásában hangsúlyosabbá kell tenni – ellátási szerződések alapján – a civil és egyházi szervezetek részvételét, aminek keretében a hatékonyság érvényesülésére kell törekedni;
- szektorok közötti együttműködés:
A különböző problémák, esetek bonyolultsága és komplex kezelése igényli az egyes ellátási típusok és szolgáltatások egymásra épülését, egymás melletti működését, hálózatba szerveződését.
- A fenti alapelvek maximális figyelembevételével a szociális biztonság javításának célterületei a következők:
  - területileg szegregált szegénytelepek kialakulásának megakadályozása, infrastrukturális problémáinak megszüntetése;
  - a hátrányos helyzetűek munkaerőpiacra való beilleszkedésének támogatása, foglalkoztatási lehetőségeinek feltárása, koordinálása és tartós bővítése;
  - a család- és gyermekvédelmi tevékenység javítása;
  - a szociális ellátórendszer intézményeinek infrastrukturális fejlesztése;
  - a szociális, oktatási és egészségügyi ellátás integrált megközelítése a hátrányos helyzetű lakosság komplex felzárkóztatása érdekében;
  - a hátrányos helyzetű csoportok elfogadottságának erősítése, toleranciaprogramok megvalósítása.

Mindennek eredményeként nagyobb mértékben megvalósul mind az alap-, mind a szakellátások esetében a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, azonosíthatóvá és elérhetővé válik a legrászorultabb, legveszélyeztetettebb társadalmi réteg, előtérbe kerül a saját környezetben történő gondozás, összességében pedig mérsékelhető a társadalmi kirekesztődés kockázata.

- Leromlott városi területek rehabilitációja

A beavatkozások alapját az érintett városrészek lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi.

Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.

A cél megvalósítása javítja a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönítés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által.

B3: A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

A cél a helyi szinten elérhető, megfizethető, fenntartható és magas színvonalú önkormányzati közszolgáltatások biztosítása, kiemelten az egészségügyi és a szociális alapellátás területén, megteremtve a szolgáltatásnyújtás megfelelő infrastrukturális feltételeit. A Szociális törvényben és Gyermekvédelmi törvényben nevesített szolgáltatások egyes szolgáltatáshiányok felszámolása, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtése, új férőhelyek kialakítása és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztése.

A nappali szociális ellátások (idősek, fogyatékos, hajléktalan, szenvedélybeteg és pszichiátriai beteg személyek nappali ellátása), gyermekjóléti szolgálat fejlesztése esetén a minőségi fejlesztés mellett cél a férőhelyek bővítése új intézmények létesítésével, illetve a már működő szolgáltatások férőhelyeinek bővítésével.

A támogatandó szociális alapszolgáltatások a Szociális törvény 57 § (1) c-j pontjában definiált szolgáltatások közül: étkeztetés, házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátások

A támogatandó gyermekjóléti alapellátás a Gyermekvédelmi törvény 15. § (2) a) és c) pontjában nevesített szolgáltatások közül: a gyermekjóléti szolgálat.

B4: Egészségügyi alapellátás fejlesztése, egészség megőrzés

A cél az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztése az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítése, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklése, különös tekintettel az alábbi célcsoportokra: várandósok, nők, gyerekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek.

Az egészségügyi alapellátás (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátás, a területi védőnői ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) fejlesztésének fontosságát az adja, hogy ez a szint képes leginkább elvégezni az alapvető szűrővizsgálatokat és egészségügyi állapot-

felméréseket, ezáltal kiemelt szerepe van a prevencióban, a lakosság közvetlen környezetében (lakóhelyén).

Az egészségügyi infrastrukturális fejlesztések a lakosság egészségben eltöltött éveinek növekedését, a megelőzést, a korai felismerést, a korai fejlesztést, az egészséges fejlődést, az életminőség javítását és a munkaképesség mielőbbi visszaállítását, valamint az erőforrások koncentrációjával az egészségügyi alapellátásokkal kapcsolatban álló, többi ágazathoz tartozó közszolgáltatásokkal való hatékonyabb együttműködést, a szolgáltatások költséghatékonyságának és minőségének javítását segítik elő.

Szükséges az egészségügyi szakrendelések kiépítése.

Az egészség prevenciós támogatott programok (jóga tanfolyam, bio-kertészeti mozgalom) amelyek a későbbi vállalkozások tudati elindítói lehetnek, a biogazdálkodás és az egészséges életmód csíráját is elvetik.

B5: Gyermekellátási szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása

Cél, a kisgyermekek számára napközbeni ellátást nyújtó intézmények kapacitásait és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségét a nők munkaerő-piaci részvételének elősegítése és a korai iskolaelhagyók arányának csökkentése érdekében.

A 3 éves kor alatti gyermekek nappali ellátásban elhelyezését és a 3-6 éves gyerekek óvodai elhelyezését továbbra is célunk biztosítani, azonban ezek az ellátási formák kiegészülhetnek egyéb alternatív gyermekmegőrzési formákkal is (pl.: családi napközik vagy óvodával integráltan működő bölcsődék) annak érdekében, hogy a helyi igényeken alapuló leghatékonyabb megoldást lehessen kialakítani.

B6: A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése

Kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy rendszeres lehetőség nyíljon közösségi, kulturális, sport és egyéb szabadidős programokon való részvétellel.

Ahhoz, hogy Hajdúnánás elősegítse a **kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlődését**, tovább kell folytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és - ápolás,
- helyi érdeklődésre számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek közösségi és kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.
- közterületek, közfunkciók bővítése
- köztéri attrakciók növelése
- pihenőterületek, parkerdők növelése
- sportterületek biztosítása

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a település szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése nem csak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy

- erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát,
- kínálatot teremtsenek a turisták számára

A program eredményeként színesebbé válik Hajdúnánás arculata, tovább bővül a programkínálat, gyakoribbá válnak a civil önszerveződések, erősödik a pozitív értelemben vett lokálpatriotizmus, ami összességében nemcsak a helyi lakosság számára jelenti az életminőség emelkedését, hanem hozzájárul a turisztikai vonzerő növekedéséhez is.

B7: Oktatás, Tudomány, Innováció, Növekedés:

Az országos és helyi elvárásoknak megfelelés, a fenti magas hozzáadott értékű iparágak munkaerő-piaci igényeinek megfelelő, magas színvonalú, nemzetközileg is versenyképes oktatás Hajdúnánás számára akkor eredményes, ha közvetlenül kapcsolódik a helyben fejleszteni kívánt vállalkozásokhoz. A fiatalok elvándorlásának csökkenése, az ország népességmegtartó ereje csak akkor válik realitássá, ha a képzések az adott helyen találkoznak a munkáltatók érdekeivel.

A „Hajdúnánás bio-város” jövőkép a gazdasági szereplők szinergiája a tervezett középfokú képzés létrehozását magától generálja. A Pólus Program keretéből fejlesztett Debrecen biztosítja a felsőfokú képzésű munkaerőket, azonban a középfokú képzettségű szakemberek hiánya Hajdúnánáson akadályozója lehet a fejlődésnek.

- Alapfokú oktatás:

A minimális tudáskritériumoknak eleget nem tevő tanulók arányának csökkenése azokban az iskolákban ahol e tanulók aránya több mint 50% az iskolai szolgáltatások bővítésével, szaktantermek kialakításával, szemléltető eszközök vásárlásával, pedagógus képzésekkel érhető el. A fejlesztett nevelési-oktatási intézményekben tanuló diákok növekvő létszáma lehetőséget teremt a város. képzettségi mutatóinak növelésére, hatással van a munkanélküliség csökkentésére is.

- Szakképzés:

A munkanélküliség elleni hatékony intézkedések sorában az esti jellegű középfokú képzés megszervezése a leghatékonyabb eszköz.

Szükség van a városfejlesztési célokhoz igazodó szakképzésre, Hajdúnánás város esetében Élelmiszeripari- Számítástechnikai Szakközépiskola létrehozására. Egészségügyi ismeretterjesztő tanfolyamok szervezése esti jellegű középfokú képzés megszervezése OK. tanfolyamok indítása is fontos feladat.

(A megvalósítani tervezett Élelmiszeripari- és Számítástechnikai Szakközépiskola helybe hozza középfokú képzést, csökkenti az elvándorlást, a 20km távolságban levő Debreceni Egyetem akkreditált tudásbázisát adhatja kihelyezett képzéssel azoknak a speciális szakterületeknek, amelyek például a gyógynövények termesztéséhez, vagy a bio-élelmiszer előállításához szükségesek.)

Az önkormányzat tanfolyamokkal, ismeretterjesztéssel, vállalkozói tréningek tartásával, olyan programok további szervezésével segítheti a vállalkozások beindítását, melyek a gazdálkodás alapjairól tartanak útmutatást és eligazítást (pl. könyvelői és marketing ismeretekről), hogy a vállalkozásoknak nagyobb esélye legyen a sikerre.

- Kutatás-fejlesztés:

A Debreceni Egyetem a kutatási eredmények előállítása terén élenjáró. Elsősorban az agráriparban a bio-élelmiszerek előállítása terén a kutatási eredmények gazdasági haszonná történő konvertálására esély mutatkozik. A Hajdúnánási gazdálkodók beszállítói lehetnek az egészségiparnak, ha az Agrártudományi Centrum kutatási+fejlesztési együttműködés terén lehetőségeket lát a városban. Kapcsolatteremtési segítséggel az őshonos vállalkozások mellé a vállalkozásra hajlamos ám jelenleg munkanélküli lakosságot östermelőként be lehet vonni abba a hálózatba, amelynek kereteit az önkormányzat megszervezheti az egészségipari kereskedelmi hálózati gócpontok megtalálásával, a gyógyszeriparban, a kozmetikai iparágakban, a bio-élelmiszer feldolgozásban és kereskedelemben stb. A fennálló pénzhiány megszüntetésében, a pályázatok figyelésével, megírásával szintén segítséget nyújthat az önkormányzat.

B8: Otthonteremtés

Az életminőség meghatározó tényezője, a tevékeny emberek erőfeszítésének egyik fő célja a kényelmet és biztonságot adó otthon és az élhető lakókörnyezet megteremtése. Amennyiben az anyagi erejükhöz mértén megfelelő lakókörnyezetet biztosítani tudják az emberek, nemcsak a kellemes környezet javítja az élet minőségét, hanem a munkaszervezés, megtakarítás, hitelvállalás is vállalhatóbb és kiszámíthatóbb lesz. Az otthonteremtés társadalmi vonatkozásai mellett, természetesen az épített és természeti környezet alakításával is szorosan összefügg.

2.2.3. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET

C: A városi környezet megújítása, a város vonzerejének fejlesztése: (T1, T3)

A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása.

(A természeti, kulturális és történeti értékek egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek megőrzése és hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének, egyúttal az idegenforgalom fejlődéséhez is.)

A közszolgáltatások színvonala, a városkép rendezettsége, a városüzemeltetés minősége mellett a fejlesztéseknek biztosítani kell Hajdúnánás vonzerejét, lakóinak életminőségét. A vonzó, élhető, vendégeket csábító város közös kincs, megóvása, fejlesztése nemcsak önkormányzati feladat.

Alapvető önkormányzati teendő a beruházások feltételeinek biztosítása, a befektetéseket vonzó környezet fenntartása. A város adottságai, a város jellege, fejlettsége, kiváló megközelíthetősége idevonzhat idegen tőkét is, amelyek terveinek megvalósítását elő kell segíteni, ha a város érdekét szolgálják, természetesen lehetőség szerint figyelembe véve a helyi vállalkozások működésének, feltételeinek megmaradását, javulását is. A befektetési lehetőségeket kommunikálni kell, az Internetet is felhasználva.

A településfejlesztés során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével:

Azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni:

- melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az Önkormányzat tartósan (legalább 4 éven keresztül) a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat, és/vagy
- melyek hosszú távon a népességszám emelkedését idézik elő,
- melyek munkahelyet teremtenek,

Háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek:

- a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik, és mely fejlesztésekkel megvalósuló beruházás aránytalan nagy működtetési kiadásokkal jár,
- során létrejött beruházás üzemeltetése aránytalanul nagy terhet ró az Önkormányzatra, és adott közszolgáltatás más módon, kedvezőbb anyagi feltételekkel biztosítható.

A település általános fejlesztését elősegítő, valamint a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához kapcsolódó településfejlesztési célok:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása,
- belterületi közutak építése,
- járdaépítés,
- középületek környezetének rendezése, parkolók, kerékpártárolók kialakítása,

- Csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása,
- egészséges ivóvíz vezetékrendszer felújítása, építése,
- szennyvízcsatorna hálózat kiépítése, valamint a szennyvíz tisztításának megoldása,
- temető létesítményeinek felújítása, építése,
- nem hasznosított külterületi önkormányzati ingatlanok erdősítése, pihenő parkká alakítása,
- turisztikai jellegű területek fejlesztése, kialakítása.

C1: Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

A város fejlődésének egyik fontos tényezője a városi közlekedés fenntartható fejlesztése, a környezetbarát mobilitás feltételeinek megteremtése, melynek egyik tényezője a lakosok munkába való eljutása (vidékről és városon belülről egyaránt), a foglalkoztatók megközelíthetősége. Fontos a fenntartható közösségi közlekedés beindítása a városban ezzel és a turisztikai igényekkel összhangban, a kerékpáros és egyes esetekben gyalogos közlekedés feltételeinek fejlesztése, a munkarendhez igazodó közlekedésszervezés. Fontos, hogy a közlekedési hálózat fejlesztése a fenntartható mobilitást szolgálja, amelyek mindegyike elősegíti közvetlen vagy közvetett módon a klímaváltozás hatásainak mérséklését.

A város közlekedési rendjét, a gyűjtőutak kijelölést úgy kell megtervezni, hogy a lakó és intézményterületeket a lehető legkisebb környezetterhelés érje, jól kapcsolódjanak az országos főutak rendszeréhez, a kereskedelmi- szolgáltató-, ipari, gazdasági területek megközelítése a legkisebb mértékben zavarja a környezetet.

A város közúthálózati kapcsolatának meghatározó eleme marad az M3 autópálya és csomópontja. Az M35 autópálya belterülettől déli irányban (Balmazújváros irányában) 12 km-re lévő csomópontjának jelentősége, az M35 gyorsforgalmi út Berettyóújfalú- országhatár (Románia) észak erdélyi autópálya kapcsolódása miatt távlatban jelentősen megnövekszik. Fontos az M35 autópályára irányuló közúti kapcsolat minőségének javítása. A déli irányú közlekedési kapcsolat erősödése a város déli területeinek gazdaságfejlesztési lehetőségeit is erősíti. Az országos és megyei területrendezési terv főúttá tervezi felfejleszteni a Hajdúböszörmény- Hajdúdorog- Hajdúnánás- Tiszavasvári utat, mely az M3 autópályán kívül északi irányba kapcsolatot teremt a 36. sz. országos főúthoz, Tiszavasvári és Tiszalök irányába, valamint délkelet- déli irányba Hajdúdorog, Hajdúböszörményen keresztül a 35 sz. főút irányába. A Hajdúdorog – Hajdúnánás M3 autópálya irányú közúti forgalom, tekintettel arra, hogy a közeli Hajdúdorog város ezen keresztül kapcsolódik az autópályához, jelentős forgalommal terheli a belterületet. Emiatt is rendkívül fontos a megyei területrendezési tervben is előirányzott, a belterületet keleti oldalon elkerülő térségi jelentőségű út kiépítése, és a tervezett út településrendezési tervben történő figyelembe vétele.

Az M35 autópálya déli irányú térségi és országhatáron is átnyúló kapcsolódási lehetőségeinek távlati bővülése miatt is fontos a belterület déli – keleti- és északi oldalán érkező gépjárműforgalom település szélén történő átvezetése, így a Hajdúdorog- Hajdúnánás- Tiszavasvári (M3 autópálya) kapcsolatot megteremtő külső észak-keleti elkerülő út mellett, a Hajdúdorog- Hajdúnánás- Balmazújvárosi út (M35 autópálya) kapcsolatot biztosító külső dél-keleti út kiépítése is. A város gyűrűs- sugaras (hajdúvárosokat jellemző) közlekedésszerkezete a településszerkezet különös, megőrzendő értékét jelenti.

Kiemelt feladatként kell kezelni a Hajdúdorogot Hajdúnánással összekötő kerékpárút továbbépítését és továbbvitelét, a strandfürdő, a meglévő és tervezett üdülőterületek, a tervezett ipari parkok és a településközpont megközelíthetőségét, a külső városrészek városközponttal való kapcsolatát. A tervezendő kerékpárút hálózatnak kapcsolódnia kell a Keleti-főcsatorna töltésén tervezett megyei kerékpáros turistaúthoz, és a Hajdúnánás-Nyíregyháza között tervezett országos kerékpárúthoz is.

a) Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- A 3502 út tervezett főútfejlesztése, Hajdúnánás ÉK-i elkerülő út építése.
- Térségi kerékpárút fejlesztése csatlakozva az Euro-Velo kerékpárút hálózathoz.
- A város vonzásából következő, településközi közlekedési kapcsolatok fejlesztése-javítása.

b) Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- Gyűjtőutak és mezőgazdasági fő dűlőutak rendszerének kijelölése és forgalmi elvárásokkal összhangban történő kiépítése.
- Rendezési tervben meghatározott Dél-Nyugat városi körgyűrű építése
- kerékpárutak kiépítése, illetve összefüggő hálózatának kialakítása.

c) A közlekedés minőségének javítása:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása, belterületi közutak kiépítése.
- Járdaeépítés
- középületek környezetének rendezése, parkolók,
- A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpárutak és kerékpártárolók kialakítása
- Út- és forgalomtechnikai korrekciók megvalósítása
- Járési közösségi közlekedési rendszer fejlesztése, buszközlekedés kialakítása.
- Elektromos közúti vonatszerelvény turisztikai pontok közötti járatkialakítással
- A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintjének emelése.

d) Tömegközlekedés:

Hajdúnánás város tömegközlekedését a Tisza- Dérecen közötti vasútvonal és döntően a Hajdúnánás- Debrecen, illetve Hajdúnánás- Nyíregyháza buszjáratok jelentik. Ezen elérési útvonalon fűződnek fel Hajdúdorog, Hajdúböszörmény települések. A megyehatár közelében lévő város igényli a Szabolcs-Szatmár-Bereg

megyei településekkel történő jobb közlekedési kapcsolat kiépítést, a tömegközlekedés jelentős fejlesztését is. A MÁV a térségben tervezi a debreceni elővárosi vasúti közlekedés fejlesztését, amely érinti a 109. sz. vasútvonalat is, a megyei TrT alapján egyelőre csak Hajdúböszörményig.

A fejlesztés előkészületei jelenleg is tartanak, ezen belül vizsgálatra kerülnek a települések vasúti kapcsolatai, állomások, megállóhelyek elhelyezkedései.

Az előkészületek során felmerült Hajdúnánás Vásártér megállóhely megszüntetése, illetve áthelyezése a Rákóczi út térségébe. A fejlesztés előreláthatólag nem jár területigény növekedéssel, azonban a tengelyterhelés, a pályasebesség és a forgalom növekedése valószínűsíthető.

e) Vízi közlekedés:

A Hajdúnánási strand- és gyógyfürdő területétől mintegy 800 m-re húzódik a Keleti-főcsatorna. A fürdő és a Keleti-főcsatorna közötti terület rekreációs célú hasznosítását irányozza elő a város fejlesztési terve, ahol a bányatavak a sporthorgászat, a vízi sport paradicsomát jelentenék. E fejlesztési szándékokhoz illeszkedik a Keleti-főcsatorna vízitúrázásra történő felhasználása, hajókikötő kiépítése.

A fenti fejlesztési elképzelésekkel összefüggésben szorgalmazni kell egy Hajdúszoboszló, Balmazújváros, Tiszavasvári, Tiszalök települések közötti szezonális jellegű vízi közlekedés beindítását.

C2: Fenntartható városi élet:

A fenntartható városi élet fontos elemét képezik a megfelelő lakhatási feltételek és közművek rendelkezésre állása. Az épített környezet fejlesztésekor továbbra is kiemelt szempont kell, hogy legyen az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint az épített örökség védelme, valamint a kihasználatlan épületek, telkek és barnamezős területek intenzívebb hasznosítása. Erősíteni kell Hajdúnánáson a megújuló energiák használatát a köz és magánszférában egyaránt. Törekedni kell a lehető legnagyobb mértékű önellátásra az energetikában. A bérlakás-program a szociális szerepén túl fontos szerepet játszhat a fiatal szakképzett munkaerő városba vonzásában is és megtartásában.

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a város átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevetendő eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

C3: Értéktörző városfejlesztés:

A városi élet fontos elemét képezi a városkép: a közterek, középületek állapota. Fontos feladat a derogálódott területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A vonzó településkép erősítése érdekében szükséges a zöldterületek megóvása, további fejlesztése.

A városban élők életminőségét nagyban befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. Ehhez kapcsolódóan kiemelt fontosságú a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a játszóterek, rekreációs terek, sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

Hajdúnánáson jelenleg is van térségi hatáskörön túlmutató rendezvény. E rendezvények kínálatának bővítése, az év minden részére kiterjedő programok szervezése tovább erősítheti a város vonzerejét. Hajdúnánáson kiemelten fontos a helyi identitástudat további erősítése is. Hajdúnánás fürdője turisztikai célterület a városban. A turizmus további erősödéséhez szükséges a meglévő attrakciók fejlesztése, újabb vonzerők kialakítása a turisztikai potenciálok, mint például a Keleti-főcsatorna adottságaira építve. Fontos a turisztikai attrakciók rendszerbe szervezése, az ehhez szükséges intézményrendszer fejlesztése.

C4: A város múltjából, hagyományaiból megmaradt értékek megőrzése:

- Meghatározó városképi együttesek, épületek:

Hajdúnánás városképileg frekventált területe a szűk városmag, a kiskörúton belüli övezet. Itt még sok a régről ránk maradt, múltat idéző hangulatú épület kecses léptékkal és homlokzat-képzéssel. A kiemelkedő értékű épületek helyi védelme, a védelmet kiérdemlő jellegek megmentéséhez nyújtandó anyagi támogatás biztosítása jobb esélyt teremt az értékek megőrzésére.

A Helyi értékvédelem során, az építészeti értékeket megbecsülő szemlélettel, de a realitásokat is szem előtt tartó megfontoltsággal kell a helyi értékek védelmére vonatkozó javaslatokat, szabályokat kidolgozni, és a védett épületek listáját (kataszterét) véglegesíteni, az önkormányzat és a tulajdonosok együttes bevonásával.

- Jellegzetes utcaképek:

A város hagyományos településképe, beépítése a mezővárosokra jellemző jegyeket viseli magán. A város további alakításánál elsődlegesen meg kell őrizni az értékeket hordozó, településképi szempontból meghatározó és jellemző épületeket. Az új építéseket ezekhez kell igazítani: arányrendszerükben, megjelenésükben, telekhasználatukban.

- Jellegzetes, védett településszerkezet:

A nagykörút a történelmi, azonos szerkezeti jegyeket magánviselő szerkezeti egység határa. A gyűrűs sugaras, a nagyobb tömböket zsákutcákkal (zugokkal) feltáró utcahálózat Hajdúnánás településszerkezeti értéke. A jellegzetességek megóvását szolgáló településszerkezeti védelem szükséges.

C5: A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

A természeti- táji adottságokhoz igazodó földhasználat mára javarészt kialakultnak tekinthető. A táj alapvető jellegének megváltoztatása nem szükséges. A természeti védelemre érdemes területek, Natura 2000 védettségű területek, országos ökológiai hálózat lehatárolása és védelem alá helyezése, a védettségéből adódó szabályok kidolgozása már megtörtént.

Az elérendő cél, hogy a település és a táj harmonikus kapcsolata, értékei, a beépített területek, az idegenforgalmi és a gazdasági területek fejlesztése, bővítése után is megmaradjon. Ennek egyik eszközét kell, hogy képezzék a megfelelően kidolgozott helyi szabályok. További elérendő cél, hogy új vállalkozások, munkahelyek teremtésével, a táj értékeire alapozott idegenforgalommal, a turizmus fejlesztésével az itt élők gazdasági helyzetének és életminőségének javítása. Fejlesztési feladat a strandfürdő további jelentős fejlesztése, a szomszédságában lévő területek pihenő- üdülő területként való hasznosítása. Az erdőterületek arányát növelni kell a gyepterületek és a gyenge minőségű szántó területek felhasználásával.

A mezővédő erdősávok és a külterületi út menti fásítások újratelepítését kell szorgalmazni.

A vízi túrázás jövőbeli fejlesztését figyelembe véve hajókikötő helyet kell kijelölni, lehetőleg a tervezett üdülőterülethez is kapcsolódva.

A Keleti-főcsatorna mentén épült pihenőházas területek továbbépítése nem kívánatos, de vizsgálni szükséges a meglévő közművek megfelelőségét, kiemelten kezelve a szennyvízelhelyezést.

A Keleti- főcsatorna Hajdúnánás vonatkozásában, elsősorban öntözési célokat szolgál.

- a) A természeti és táji értékek megőrzése, a környezeti- klimatikus és gazdálkodási szempontok figyelembe vétele mellett
- b) A tájképi értékek érvényesülésének elősegítése
- c) Tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése

C6: A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Hajdúnánás városi területeinek környezettudatos megújítása.

A természeti területek kijelölése (ökológiai hálózat, Natura 2000, tájvédelmi körzet) a HNP ajánlásai alapján megtörtént. A vonatkozó jogszabályok a védelem szabályait tartalmazzák. Az önkormányzat feladata a védett területekhez csatlakozó részekben olyan helyi szabályok meghozatala, amely a táj egységes arculatának megőrzését, a település tájban való harmonikus megjelenését, a beépített területek feltárló táj látványértékeinek megőrzését, esetenként javítását szolgálja.

További feladat a települési szintén értéket képviselő tájértékek meghatározása és védelme, és ennek érdekében helyi intézkedések, szabályok meghozatala.

- A belterületen lévő zöldterületek fejlesztése, egységes rendszer kialakítása:

Törekedni kell az egységes zöldfelületi rendszer kialakítására, a belterületen lévő parkok, fásított területek, vízfelületek, utcákat kísérő fasorok, a belterülethez csatlakozó kertségek, erdős ligetes területek, gyepterületek, vízfolyások és azokat kísérő zöldfelületek összekapcsolására, ezáltal értékesebb, a szélsőségesen változó időjárási viszonyok elviselhetőségét is megkönnyítő, védelmet is biztosító természetes környezet kialakítására.

- Az idegenforgalom fejlesztését is szolgáló zöldterületi fejlesztések:

Az üdülés- rekreáció és idegenforgalom céljait szolgáló fejlesztések környezetében kiemelt figyelmet kell fordítani a zöldterületi fejlesztésekre.

- Védelmet szolgáló zöldterületek kialakítása:

A belterület közelében tervezett gazdasági területek és lakóterületek között lehetőség szerint védő erdősávokat kell betervezni annak terhére, aki miatt a védelem kialakítása szükséges. E lehetőség hiányában gazdasági területen belüli védőzónát (korlátozott hasznosítású, fásított területet) szükséges előírni.

A belterülettől távolabb mezővédő erdősávok telepítését (visszatelepítését) szükséges szorgalmazni, a termőtalaj deflációja (szél pusztító hatása) elleni védelem érdekében.

C7: Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő klíma kialakítása.

Az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödő: hosszabb, aszályos időszakok, erősebb viharok és szelek, intenzívebb zivatarok és jégesők emberre és környezetre gyakorolt hatását klímát javító beavatkozásokkal is szükséges csökkenteni. Ennek érdekében:

- Ki kell alakítani a város egybefüggő zöldfelületi rendszerét és az úgynevezett „zöld folyosót”, ami kapcsolatot teremt a belterületet körülvevő gyepes, fás vizes területekkel is.
- Biztosítani kell a település kellő mértékű átszellőzését, ugyanakkor védeni kell a belterületet a szélsőséges illetve légszennyezést hozó szelektől.
- Változtatni kell a beérkező energiák elnyelődésén, ezen keresztül a környezetbe való kisugárzáson, az energiák felhasználásán. A kisugárzott hő településről való eltávolításával is segíteni szükséges a települési klíma javulását. Szükséges kidolgozni az energia elnyelődés csökkentésének helyi szabályait, melynek során az alábbi alapvető eszközöket is alkalmazni kell:
- az épített felületeket minél világosabb színűre kell színezní, miáltal a fényben lévő energia kisebb mértékben nyelődik el a felületek anyagába
- optimalizálni, csökkenteni kell a szilárd, épített felületeket, részben a szükségtelen felületek megszüntetésével, részben növényzeti fedéssel
- Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével
- Lassítani és csökkenteni kell a csapadékvizek szilárd felületekről, a településről való elfolyását, melynek megvalósítása során fontos eszköz lehet a tetőkert, de nagyon fontos a burkolatok vízáteresztő képességének javítása, vagyis a teljesen zárt burkolatok fokozatos cseréje hézagos, áteresztő burkolatra.
- Növelni szükséges a települési környezetben a vízfelületek arányát, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt, továbbá a vízi növényvilág nagyarányú oxigén termelésével, a por- valamint pollen megkötésében is jelentős szerepet tölt be.

C8: Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.

- Az épített örökség megóvása és helyi értékek védelme alapvető érdek, amelynek forrásait a rekonstrukcióval létrejött rendeltetéstől függően kell megválasztani.
- Védett, vagy védettségre javasolt kiemelt helyi értéket képviselő épületek homlokzat felújításának támogatása
- Kunhalmok védelme, látogathatóságuk biztosítása, emlékhelyek kialakítása, bevonása a turisztikai láncba
- A Városközpont elavult környezetének rehabilitációja
- Panelprogram megvalósítása
- A Városképbe nem illő, lepusztult, korszerűtlen épületek felszámolása, új korszerű létesítményekre történő cseréje.
- Színvonalas, rendezvények megtartására is alkalmas új létesítmény megvalósítása.
- szálláshelyek számának bővítése szálloda építéssel a Gyógyfürdő területén
- Camping és gyógyfürdő környezetének fejlesztése
- Önkormányzati bérlekások létesítése.
- Vízisport kikötők és létesítmények építése a Keleti-főcsatornán
- Szezonális jellegű vízi közlekedés kiépítése a Keleti-főcsatornán
- Városrehabilitáció megvalósítása Hajdúnánás-Tedej településrészén, melynek keretében a természetes környezet megújítása és védelme a környezet terhelése és a védekezés érdekében.
- Játsszóterek kialakítása a város több pontján.
- Hősök-ligete Park felújítása,
- Gyermek rehabilitációs központ kialakítása
- A városi sporttelep rekonstrukciója, (sportpályák megújítása, tenispálya télihasználatra.)
- Skate pálya kialakítása
- Fecskeház és apartman ház kialakítása
- A járóbeteg központ épületének megújítása
- Nemzetközi szabványoknak megfelelő sportlőtér és íjász-centrum szolgáltató központtal
- Emlékkápolna és egyházi központ kialakítása, Egyházi épületek templomok felújítása
- Üzleti inkubátorház építése
- Rendőrség korábbi épületének hasznosítása

C9: A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, mennyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.

a) Belterületi csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztésének megvalósítása települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztés

Cél a belterületre hullott csapadékvizek rendezett és kártétel nélküli elvezetése, a belterületen áthúzódó vízfolyások és belvízcsatornák, belvíz elvezető rendszerek rendezése és a települések belterületének védelme a külterületeken keletkezett vizek káros hatásaitól.

A fejlesztések tervezése során fontos a vizek helyben tartásának szem előtt tartása olyan tározók építésével, amelyek alkalmasak mind a rendkívüli áradások, felhőszakadások kártételei elleni védekezésre, mind a lokális vízvisszatartásra, jóléti és ökológiai célokat is támogatva.

A csapadékvíz csatornarendszer fejlesztése, korszerűsítése a belterületen.

Fürjér csatorna térségében víztároló kiépítése megyei terv, környezetvédelmi kötelezettség alapján.

Tovább kell folytatni a mellékcsatornák felújítását, a meglévő fő- és mellékcsatornák rendszeres tisztítását.

A befogadó Fürjéri csatorna nagy vízmennyiséget rövid idő alatt nem képes befogadni, ezért javaslatot kell adni befogadóképességének növelési lehetőségeire közösen az üzemeltetőjével.

A vízgűjtőn érdekelt Hajdúdorog várossal közösen meg kell vizsgálni a Fürj-ér hidraulikai terhelése csökkentésének lehetőségét. Tározási, lefolyás-szabályozási lehetőségek vizsgálata is szükséges.

A belvízzel leginkább veszélyeztetett területek a Hajdúnánás- Balmazújváros közötti, illetve a Polgár felé vezető út és az autópálya közötti tanyák. A termőföldek és az ingatlanok mellett az egyébként is rossz állapotban lévő három bevezető utat (Balmazújváros, Görbeháza, Tiszavasvári) is veszélyezteti a belvíz, ahol az illetékesektől rövid- és hosszútávú megoldásokról mielőbbi döntés szükséges.

Az üdülőttelep felszíni vízelvezetése nincs megnyugtatóan megoldva. Javaslatot kell adni a területen a felszíni vízelvezetés megoldására, illetve vizsgálni kell a szélső sorú Sugár utcai telkek mögötti árok roncsolt területekhez kapcsolódásának szükségességét.

A felszíni vízelvezetés körébe tartozik a folyamatosan fejlődő fürdő használt vizének elhelyezése és elvezetése is. A meglévő sósvíztároló jövőbeni helyzetére javaslatot kell adni. Ugyancsak vizsgálni kell a feliszapolódott csónakázó tó rendbetételének lehetőségét is.

Felül kell vizsgálni, és javaslatot kell adni Tedej felszíni vízelvezetésére.

Az eddigi szemlélet szerint a cél a lehulló csapadékvizek mielőbbi elvezetése volt, annak ellenére, hogy az éves csapadékmennyiség nem képes fedezni a növényzet öntözési vízigényét. A probléma kezelhetősége érdekében javasolt a felszíni vízelvezetés megoldásánál a csapadékvízzel való gazdálkodási szemlélet bevezetése.

A csapadékvízzel való gazdálkodásnál a cél a visszatartás és hasznosítás legyen. A megoldáshoz alapvető szempont, hogy a telkekről ne kerüljön kivezetésre a csapadékvíz a közterületre, telken belül kerüljön összegyűjtésre és hasznosításra. Közterületeknél a burkoltfelületekről – út, járda - kerüljön gyorsan elvezetésre a csapadékvíz.

b) Energiahatékonyság és megújuló-energiaforrás használat fokozása

Cél az intézmények hatékonyabb energiahasználatának, racionálisabb energia gazdálkodásának elősegítése, ahol az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények, épületek, illetve infrastrukturális létesítmények energiahatékonyságot célzó felújítása és fejlesztése szükséges.

Fontos tényező, hogy a beruházások a fosszilis energiahordozókból származó üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásának csökkentését szolgálják. Ennek során megvalósul a hazai megújuló energiaforrások fokozottabb használata, mivel az elmarad az EU átlagtól, ugyanakkor Magyarország ilyen jellegű potenciálja több területen is kimagasló.

Ezért további cél a projektek keretein belül ezen megújuló energiaforrások használatának ösztönzése, használatának az elérhetőbbé tétele, népszerűsítése.

c) Helyi közcélú energiaellátás megvalósítása megújuló energiaforrások felhasználásával

Mind a klímaváltozás hatásainak mérséklése, mind a városi térségek energiafüggősége szempontjából kiemelt jelentőségűek azok a kisebb léptékű komplex térségi energetikai programok, amelyek a térségi energiapotenciál, különösen a megújuló energia-források belülről fakadó kiaknázására, az autonóm energiaellátás egyéni és közösségi szintű megvalósítására irányulnak.

Mindezen rendszerek a helyi nyersanyagokat, mint megújuló energiaforrásokat hasznosítják, így környezetkímélő, független és hosszú távon is fenntartható (elsősorban hő, de akár villamos) energia ellátást biztosítanak.

Cél Hajdúnánás városi jelentőségű, de kisebb léptékű, települési és településközi koordinációt igénylő, a saját (közcélú) energiaigény kielégítésére szolgáló megújuló energiaforrásokból nyert energia termelése és helyi felhasználását célzó komplex projektek megvalósítása. Ezzel az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények, épületek illetve infrastrukturális létesítmények saját (közcélú) energiaigényének kielégítése lehetséges, megújuló energiaforrásokból nyert energiával, amennyiben az egyes beruházások a fosszilis energiahordozókból származó ÜHG (üvegházhatású gázok) kibocsátás csökkentését szolgálják.

A fejlesztések eredményeképpen helyi termelési folyamatok indulhatnak be és így közvetetten új munkahelyek jönnek létre.

d) Ivóvíz ellátás fejlesztése:

A jelenlegi 2 db tartalék kút rendszerbe való bekötése a gyenge vízhozamuk miatt indokolatlan. Új vízadó réteg feltárása új kutak fúrása adhat megfelelő tartalékot. A közelmúltban a városi vízmű jelentős rekonstrukciója történt meg, melynek célja az uniós előírásoknak megfelelő vízminőség elérése volt. A rekonstrukció még nem tekinthető befejezettnek, mert a hatékony és gazdaságos működéshez további fejlesztések szükségesek.

A hálózatra telepített közkifolyókák számát felül kell vizsgálni a várható szükséglet szerint. Meg kell vizsgálni az artézi kutak helyzetét, minőségét és szerepét is, előrebocsátva azt, hogy ivóvíz ellátásra e kutak ma már nem alkalmasak. Megvizsgálandó a Keleti-főcsatorna ivóvízbázis szerepe, az ebből adódó kötöttségek és lehetőségek. A rendezési terv készítésénél figyelembe kell venni a folyamatban lévő és az elhatározott fejlesztéseket is.

A távlati vízvédelem egyik sarkalatos kérdése a terület felszíni és felszín alatti vizeinek fokozottabb minőségi védelme a szennyezési kockázatok kizárásával. Ennek érdekében szakszerűen, szükség szerint mentesítéssel kell felszámolni az illegális személtlerakó helyeket, valamint a külterületeken felderíthető korábbi eredetű hígtrágya-tárolási helyeket.

Javasolt projektek:

- Ivóvízhálózat korszerűsítése: Az ivóvíz hálózaton ún. mosató pontok létrehozása, ezek alkalmazásával a hálózatban történő vízminőség-romlás megakadályozása.
- Ivóvízhálózat felújítása: Az ivóvíz hálózat régi építésű, korrodált részeinek cseréje, ezáltal a szivárgási veszteség és a csőtörések számának csökkentése, amely a hálózati veszteség 10 %-os csökkentését eredményezi.
- A sós víztározó felszámolása: A sós víztározó használatának megszüntetése, a fürdő használt vizeinek közvetlen bevezetése a Fürj-ér – Vidi-ér összekötő csatornába, ezáltal a Natura 2000 védelem alatt álló sós víztározó eredeti vízviszonyainak helyreállítása, a sós vizek elszikkasztásának megszüntetése.
- A felhagyott szennyvíztisztító rekultivációja: Az itt lévő iszapok ártalmatlanítása, ezáltal a sérülékeny vízbázison a szennyeződés utánpótlásának megszüntetése, a természetközeli állapot helyreállítása.
- A vízbázison utómonitoring rendszer kiépítése: Az aktív szennyező források felszámolását követően a hatásviselő talaj- és rétegvizek állapotának észlelésére alkalmas monitoring rendszer tervezése, megvalósítása és működtetése. Ezáltal a sérülékeny vízbázison a szennyeződés utánpótlásának megszüntetését követően információk nyerhetők a felszín alatti vízkészlet minőségéről.
- A termálvíz hulladék hőjének és gázhozamának hasznosítása: Megvizsgálni a termálvíz kísérőgázának, valamint a használt fürdővizek hulladék hőjének hasznosítási lehetőségeit.

- Az önkormányzat 2011. évtől kezdődően együttműködést alakított ki a YESA Central Europe, ausztriai székhelyű egyesülettel a termálvíz által biztosított geotermikus hő hasznosíthatóságának műszaki, gazdasági szempontú elemzésének és, döntéselőkészítő tanulmány elkészítésének érdekében.

e) Elektromos energiaellátás:

A város elektromos energia ellátását a város déli részén üzemelő 120/20 kV-os transzformátor állomás biztosítja, melynek ellátásáról a Déli irányból érkező „Debreceen-Tiszalök” 120 kV-os elektromos szabadvezeték gondoskodik.

Az önkormányzat középtávú célja, hogy a város rövid időn belül energiafelhasználás szempontjából önellátóvá váljon. Ennek lehetőségét teremtheti meg a geotermikus energia hasznosítása, ugyanis a hévíz kutak vizét ma csak a fürdő vízellátására hasznosítják, így jelentős hőtartalom és a hévízzel kitermelt metángáz jelenleg még hasznosítatlanul kerül a környezetbe.

További energiatermelési lehetőséget jelenthet egy biomassza erőmű létesítése, mely a növényi hulladékok, hasznosítását is lehetővé tenné.

f) Hírközlés, infó-kommunikáció

Az informatikai lehetőségek biztosítása a modem kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti.

- A város gazdasági életének szempontjából alapvető fontosságú az információs hálózatokhoz történő high-tech szinten tartott kapcsolódás, a professzionális adatbázisok és egymással kompatibilis rendszerek kiépítése, a szereplők speciális szoftver igényeinek kielégítése.
- a szélessávú internet hozzáférés biztosítva legyen a lakosság széles köre számára.
- a városi honlapnak a jövőben is biztosítani kell a lakosság, illetve az érdeklődők széleskörű tájékoztatását az Önkormányzattal és intézményeivel kapcsolatos közérdekű információk terén, interaktívabban, aktívabban,
- az önkormányzati feladatellátásban közreműködő, az informatikai eszközök használatát is igénylő területeken történjen meg az érintett személyek számítógép-kezelési képzése, majd folyamatos továbbképzése.

C10: Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékek védelmének, lakossági és gazdasági elvárásoknak is eleget tevő környezetvédelem megvalósítása.

Települési környezet:

- A rendezési tervben javaslatot kell kidolgozni a roncsolt területek rendezésére, rekultiválására.
- Az egyes telkek előírt zöldterületi fedettségét biztosítani kell. Nem engedhető meg az előszeretettel alkalmazott, nagy kiterjedésű betonfelületek létesítése.
- A városra jellemző zöldterületi hiány a rendezetlen beépítések következménye. Ha minden telken az elhelyezkedő épületeket zöld övezet venné körül, a települési környezet minősége ugrásszerűen javulna, és a közlekedésből és egyéb tevékenységekből származó levegőszennyezés megfelelő ellensúlya alakulni ki.

Levegőminőség védelem:

- Mind a gazdasági szektorban, mind a közlekedési struktúrában a káros emissziók túlzott megjelenését hatékony eszközökkel kell akadályozni.
- A közlekedési légszennyezés mérséklésében jelentőséggel bíró zöldfelületi tényezők (utcai fasor, előkertek növényállománya) nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak a település utcáin és telkein.
- Levegőtisztasági szempontból tovább kell javítani a település belterületi útjainak szilárd burkolatú fedettségét.
- A tüzeléstechnikai légszennyezés mértéke a vezetékes gázellátás továbbépülésével jelentősen csökkenthető lenne.
- Jelentős fejlesztést szükséges végrehajtani a külterület zöldfelületi rendszerében. Az erdőfelületek lehetőség szerint egybefüggő rendszert eredményező növelése, a mezővédő erdősávok és útmenti fásítások létesítése a meglévők megóvása szükséges.
- A környezetre ártalmas létesítmények körül, a tulajdonos terhére védőerdők, erdősávok telepítését kell előírni.

Zaj és rezgésvédelem:

- A településen átmenő gépjármű forgalom kiváltása érdekében szükséges a város keleti, észak-keleti, dél-keleti peremére tervezett elkerülő út megépítése.
- Az úthálózat megfelelő hierarchiájának meghatározásával, forgalomszabályozással el kell érni, hogy városon átmenő forgalom minél kisebb mértékben érintse a belterületet.
- A vasúti személy- és teherforgalom korszerűsítése a közlekedésből adódó zaj és levegőszennyezés mértékére csökkentő hatással lehet.
- A vasúti forgalom esetleges megnövekedése esetén szükségessé váló zajvédelmet megfelelő műszaki megoldásokkal, védőterülettel kell biztosítani.

Talaj és vízvédelem:

- A belvízjárta területek, valamint az öntözéssel gazdálkodó területek a talajösszetétel és szerkezet alapján szikesedésre erősen hajlamosak. Ezért rendkívül fontos a külterületi csapadék- és belvízlevezető hálózat felélesztése, valamint az öntözéshez rendelt hosszú távú talajjavítási program megfogalmazása.
- A felszíni és felszín alatti vizeket leginkább veszélyeztető tevékenységek az állattartó telepek, a folyékony hulladék elhelyezés, a személtlerakás, a közműhiány. Ezek összefüggenek a talajvédelmi igényekkel, melyek megfelelő megoldása mindkét környezeti elem védelmét szolgálja.
- Hulladékudvar kijelölése talaj- és vízvédelem szempontjából is fontos feladat.
- A bontásból kikerülő építőanyagokat lehetőleg újra kell hasznosítani, építési törmelék ne kerüljön talajtakarással történő elhelyezésre.
- Szennyvízelvezetéssel nem rendelkező területeken a zárt szennyvíztároló kialakítása, és a szippantással történő szennyvízszállítás csak szükségmegoldásnak tekinthető.
- Az elhullott állatok gyűjtésének megoldására meg kell találni a legkevésbé talaj és környezetterhelő megoldást.
- A Keleti-főcsatorna vizének védelme megkülönböztetett figyelmet érdemel. Ezért nem szabad megengedni az eddigi, közművesítés nélküli, hétvégiházias beépítések folytatását, azok használatakor keletkező talaj és élővíz szennyezést. A meglévők használatát korszerűsíteni kell úgy, hogy használatuk a Keleti-főcsatorna vízminőségét ne ronthassa.
- A fürdő sósvíz tározó tava a gyógyvíz magas bór tartalma miatt környezetvédelmi problémákat vetett fel. A tóban és környezetében kialakult élővilág azonban a tó funkciójának megtartását igényelné. Az ellentmondás feloldása további vizsgálatokat és

sürgős intézkedést igényel, tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi hatóság 2014-ig előírta a sósvíz tóba való bevezetésének megszüntetését.

- A Tungsram volt telephelyének környezetvédelmi problémája: a talaj molibdén-szennyezettségét mutatták ki a vizsgálatok. A mentesítés folyamatban van, de szükség lenne meghatározni a mentesítés kötelezettségének határidejét is.
- A város korábbi, felszámolásra szánt szennyvíztelepe a szennyvíziszap molibdén szennyezettsége miatt további környezetvédelmi intézkedést igényel. A terület rekultivációja csak ezt követően történhet meg.

Hulladékgazdálkodás:

- A településen összegyűjtött hulladékot Hajdúböszörmény igazgatási területén kialakított regionális hulladéklerakóba szállítják. A város területén korábban működő hulladéklerakó rekultiválása megtörtént.
- Hulladékudvar kijelölése szükséges.
- A bontásból kikerülő építőanyagokat lehetőleg újra kell hasznosítani, építési törmelék ne kerüljön talajtakarással történő elhelyezésre. Ennek érdekében a törmelék feldolgozását, újrahasznosítását megoldó kisüzem, inert hulladéklerakó létrehozását kell szorgalmazni. (Elsődlegesen az építési- bontási hulladékok feldolgozásával és a hulladékok maximális arányú újrahasznosításával foglalkozó üzem.)
- A településen keletkező zöld hulladék hasznosítását vagy komposztálással, vagy (és) biomassza üzem létesítésével javasolt biztosítani.

C11: Lakóterületek fejlesztése:

A lakosság körében a családi házas beépítés a jellemző. További igény is ezekre várható. A lakóterület fejlesztés meghatározásakor alapvető szempont a jelenlegi utcaszerkezet megőrzése, a jelenlegi beépítési módhoz igazodó építési övezetek kialakítása. A tömbbelső feltárások biztosítását lehetőség szerint építési tilalmak, jelentősebb korlátozások bevezetése nélkül kell betervezni, illetve megvalósítani.

Távlati fejlesztési lehetőséget a belterületben lévő, beépítetlen lakóterületek, vagy az avult épületek ingatlanjainak újbóli beépítése jelenthet.

Hajdúnánás figyelembe vehető távlati lakásépítési lehetőségei:

- A nagykörúton belüli területeken a tömbbelső „továbbosztódásával” - bár az ily módon adódó telekalakítási lehetőségek a város igényeit tekintve nem jelentősek - a jövőben is számítani kell. A kisméretű (pl. 200 m² –es) építési telkek kialakítását kerülni kell.
- A város jelentős számban rendelkezik beépítetlen, üres építési telekkel, melyek igénybe vételével a közeli években számolni lehet.
- A belvárosban lévő nagyszámú avult, rosszallagú lakóépületek átépülése kell, hogy jelentse a város belsejének igazi megújulását.
- A nagykörúton kívüli területek az új, üres építésre alkalmas lakótelek kereslet kielégítésének fő területei. Tovább folytatódik a Dorogi út déli oldalán lévő volt zártkert lakóterület-té válása.
- Az északi településszálen lévő egykori kertség viszonylag nagy telekméreteivel ugyancsak lakóterület fejlesztésre vehető igénybe.

2.2.4. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A jövőkép mottója:

„Hagyomány és innováció”, melynek szellemében folyamatosan keresi a város az új utakat és lehetőségeket közössége gyarapítása és építése érdekében.”

A. GAZDASÁG	<u>ÁTFOGÓ CÉL:</u>	
	<u>A: Önrendelkező, autonóm város</u> A megerősödött és differenciált helyi vállalkozói szférára épülő kiegyensúlyozottabb gazdasági szerkezet kialakítása. A mezőgazdasági és ipari vállalkozások bővítése, a helyben foglalkoztatás növelése. A hajdú öntudatra alapozott és azt értéknek tekintő és értékként kezelő hozzáállással az élelmiszer és gazdasági önellátás mellett energetikai önrendelkezés megteremtése, a termálvíz és a mezőgazdasági hulladékok energetikai hasznosítását is figyelembe véve.	
	A0: Központi szerepet erősítő gazdaságfejlesztés	Rész cél / Prioritás
	A1: A Helyi gazdaságfejlesztési intézkedéseken keresztül megvalósuló munkahelyteremtés (Befektetés- Támogatás politika, A vállalkozások támogatása, üzleti környezet fejlesztése, Munkahely teremtés feltételeinek elősegítése, Közfoglalkoztatás)	
	A2: Ipari vállalkozások fejlesztése:	
	A3: A mezőgazdaság fejlesztése	
	A4: Az idegenforgalmi- turisztikai- szolgáltató szektor területeinek létesítményeinek fejlesztése.	
	A5: Hajdúnánási Turisztikai Szolgáltató Termékcsomag Klaszter létrehozása	
	A6: A külterületi tanyák, családi gazdaságok szabályozási- fejlesztési lehetőségeinek megoldása. (Családi gazdaságok)	
	A7:”Zöld” gazdaságfejlesztés, energiatermelés.	
	A8: „Egészség” ipar	

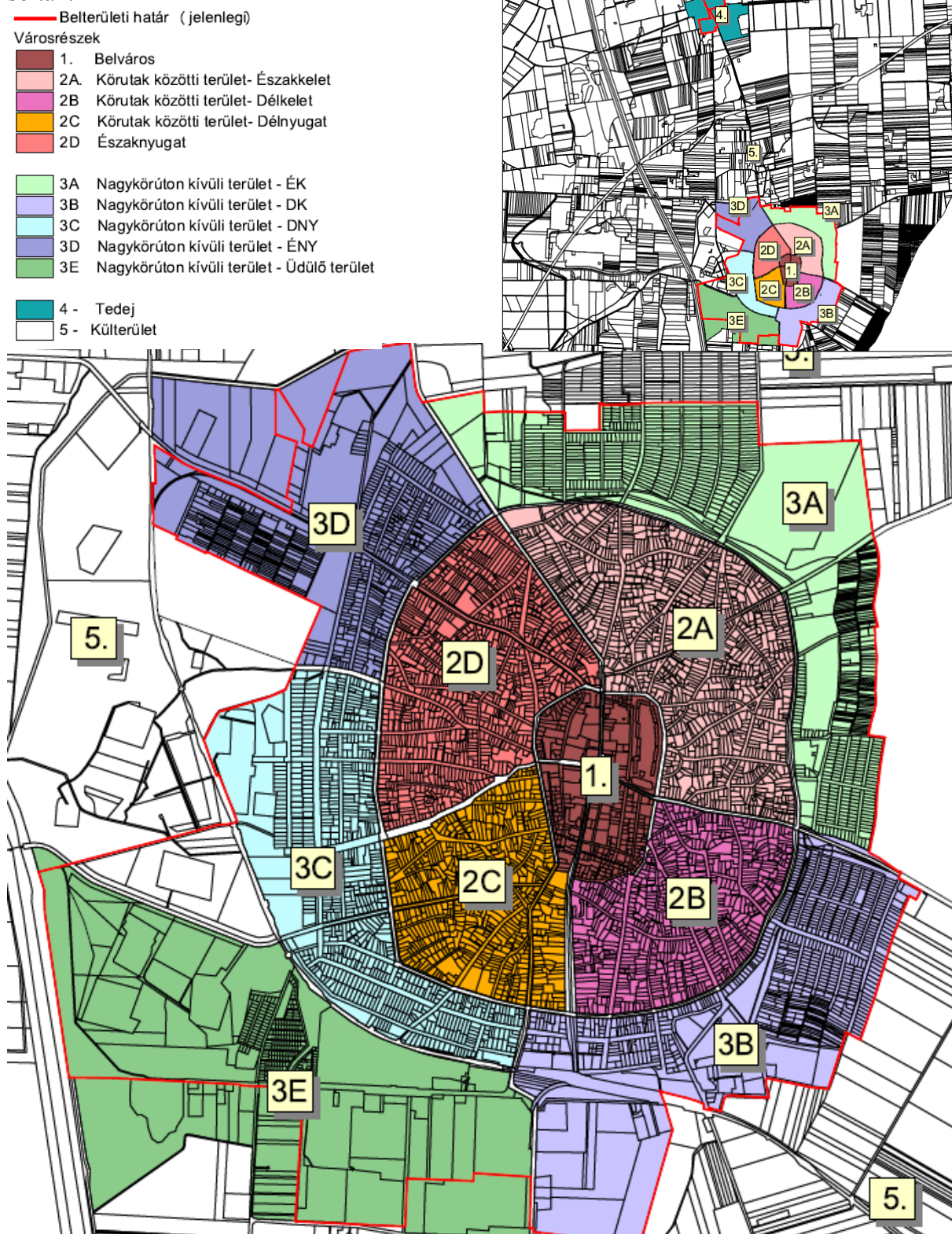
<u>ATFOGO CÉL:</u> <u>B: Humán- és közösségi szolgáltatási infrastruktúra fejlesztés:</u> A városban megmutatkozó lakossági igények kielégítése, a magas életszínvonal biztosítása, valamint a környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontok érvényesítése. A lakosság életkörülménye folyamatos javítása. A lakosság számának növelése, a munkanélküliség csökkentése.		
	B0: Központi szerepet erősítő városfejlesztés:	Részcél/ Prioritás
	B1. A társadalmi szolidaritás erősítése	
	B2. A társadalmi különbségek mérséklése komplex szociális ellátórendszer kialakításával, Leromlott városi területek rehabilitációja	
	B3. A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	
	B4. Egészségügyi alapellátás fejlesztése, egészség megőrzés	
	B5. Gyermekellátási szolgáltatások fejlesztésének megvalósítása	
	B6. A helyi társadalom közösségi életének fejlesztése	
	B7: Oktatás, Tudomány, Innováció, Növekedés	
	B8: Otthonteremtés	

C. ÉPÍTETT ÉS TERMÉSZETI KÖRNYEZET	<u>ÁTFOGÓ CÉL:</u> C: <u>A városi környezet megújítása, a város vonzerejének fejlesztése:</u> A helyiek életminőségének, életkörülményeinek javítása. (A természeti, kulturális és történeti értékek egymást erősítő egységének megteremtése, az épített környezet fejlesztése, a történeti értékek megőrzése és hangsúlyosabb bemutatása, hozzájárulva ezzel a lakosság életminőségének, egyúttal az idegenforgalom fejlődéséhez is.)	
	C1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	Részcél/ Prioritás
	C2. Fenntartható városi élet	
	C3. Értékőrző városfejlesztés	
	C4. A város múltjából, hagyományaiból megmaradt értékek megőrzése	
	C5. A természeti és táji értékek megőrzése, tájképi értékek érvényesülésének elősegítése, tájhasználati konfliktusok és problémák megszüntetése	
	C6. A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Hajdúnánás városi területeinek környezettudatos megújítása.	
	C7. Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentő klíma kialakítása.	
	C8. Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.	
	C9. A közmű infrastruktúra korszerűsítése és fejlesztésekhez igazodó, menynyiségi bővítése, a magas szintű ellátás biztosítása érdekében.	
	C10. Környezeti konfliktusok felszámolása, a természeti értékek védelmének, lakossági és gazdasági elvárásoknak is eleget tevő környezetvédelem megvalósítása.	
	C11. Lakóterületek fejlesztése	

2.2.5. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A korábbi elemzések Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) meghatározta Hajdúnánás városrészekre való felosztását, melyet településszerkezeti és funkcionális tényezők befolyásoltak.

Hajdúnánás város Településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztési célok településrészekre való értelmezése, a kapcsolat erőssége

településrészek	RÉSZCÉL / PRIORITÁS																										
	GAZDASÁG								TÁRSADALOM								ÉPÍTETT- ES TERMESZETI KÖRNYEZET										
	A.1	A.2	A.3	A.4	A.5	A.6	A.7	A.8	B.1	B.2	B.3	B.4	B.5	B.6	B.7	B.8	C.1	C.2	C.3	C.4	C.5	C.6	C.7	C.8	C.9	C.10	C.11
1. Városközpont																											
2a. Körutak közötti észak-keleti rész																											
2b. Körutak közötti dél-keleti rész																											
2c. Körutak közötti dél-nyugati rész																											
2d. Körutak közötti észak-nyugati rész																											
3a. Nagykörúton kívüli – EK rész																											
3b. Nagykörúton kívüli – DK rész																											
3c. Nagykörúton kívüli – DNY rész																											
3d. Nagykörúton kívüli – ENY rész																											
3e. Nagykörúton kívüli – Udülő terület																											
4. Tedej																											
5. Külterület																											

Általános kapcsolat
Közepes kapcsolat
Erős kapcsolat

Városrészek

- 1. Belváros
- 2A. Körutak közötti terület- Északkelet
- 2B. Körutak közötti terület- Délkelet
- 2C. Körutak közötti terület- Délnyugat
- 2D. Északnyugat
- 3A. Nagykörúton kívüli terület - ÉK
- 3B. Nagykörúton kívüli terület - DK
- 3C. Nagykörúton kívüli terület - DNY
- 3D. Nagykörúton kívüli terület - ÉNY
- 3E. Nagykörúton kívüli terület - Üdülő terület
- 4 - Tedej
- 5 - Külterület

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása.

Hajdúnánás város Településfejlesztési koncepciójának megalapozásához elkészült a (Településfejlesztési koncepció és a készülő új Településrendezési terv közös munkarészeként) a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 1. mellékletében előírt tartalmi követelményeknek megfelelő Megalapozó vizsgálat.

A vizsgálatok készítésekor a 2015/2016. évi statisztikai adatok, az önkormányzati aktuális adatszolgáltatás került felhasználásra. A megalapozó dokumentumok valamennyi szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatot tartalmaznak.

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.

▪ A közlekedési infrastruktúrát érintő, meghatározó fejlesztési igények

a) Külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- Az M35 autópálya belterülettől déli irányban (Balmazújváros irányában) 12 km-re lévő csomópontjának jelentősége, az M35 gyorsforgalmi út Berettyóújfalusi országhatár (Románia) észak erdélyi autópálya kapcsolódása miatt távlatban jelentősen megnövekszik. Fontos az M35 autópályára irányuló közúti kapcsolat minőségének javítása. A déli irányú közlekedési kapcsolat erősödése a város déli területeinek gazdaságfejlesztési lehetőségeit is erősíti.
- Az országos és megyei területrendezési terv főúttá tervezi felfejleszteni a Hajdúböszörmény- Hajdúdorog- Hajdúnánás- Tiszavasvári utat, mely az M3 autópályán kívül északi irányba kapcsolatot teremt a 36. sz. országos főúthoz, Tiszavasvári és Tiszalök irányába, valamint délkelet- déli irányba Hajdúdorog, Hajdúböszörményen keresztül a 35 sz. főút irányába. A Hajdúdorog – Hajdúnánás M3 autópálya irányú közúti forgalom, tekintettel arra, hogy a közeli Hajdúdorog város ezen keresztül kapcsolódik az autópályához, jelentős forgalommal terheli a belterületet. Emiatt is rendkívül fontos a megyei területrendezési tervben is előirányzott, a belterületet keleti oldalon elkerülő térségi jelentőségű út kiépítése, és a tervezett út településrendezési tervben történő figyelembe vétele.
- Az M35 autópálya déli irányú térségi és országhatáron is átnyúló kapcsolódási lehetőségeinek távlati bővülése miatt is fontos a belterület déli – keleti- és északi oldalán érkező gépjárműforgalom település szélén történő átvezetése, így a Hajdúdorog- Hajdúnánás- Tiszavasvári (M3 autópálya) kapcsolatot megteremtő külső észak-keleti elkerülő út mellett, a Hajdúdorog- Hajdúnánás- Balmazújvárosi út (M35 autópálya) kapcsolatot biztosító külső dél-keleti út kiépítése is.
- A megyeszékhely elérhetőségének javítása tömegközlekedési eszközökkel. (A megyei TrT-ben javasolt előváros közlekedési megvalósulásának szorgalmazása.
- A város vonzásából következő, településközi közlekedési kapcsolatok fejlesztése-javítása.

b) Belső közlekedési kapcsolatok fejlesztése:

- A város gyűrűs- sugaras (hajdúvárosokat jellemző) közlekedésszerkezete a településszerkezet különös, megőrzendő értékét jelenti.

- Gyűjtőutak és mezőgazdasági fő dűlőutak rendszerének kijelölése és forgalmi elvárásokkal összhangban történő kiépítése.
- kerékpárutak kiépítése, illetve összefüggő hálózatának kialakítása.

c) A közlekedés minőségének javítása:

- építési telkek és ehhez kapcsolódva új utcák kialakítása, belterületi közutak kiépítése.
- Járdaépítés
- középületek környezetének rendezése, parkolók,
- A kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kerékpárutak és kerékpártárolók kialakítása
- A vasútállomás utasforgalmi szolgáltatási szintjének emelése.

d) Gyalogos- és kerékpáros kapcsolatok fejlesztése:

- Kiemelt feladatként kell kezelni a Hajdúdorogot Hajdúnánással összekötő kerékpárút továbbépítését és továbbvitelét, a strandfürdő, a meglévő és tervezett üdülőtérületek, a tervezett ipari parkok és a településközpont megközelíthetőségét, a külső városrészek városközponttal való kapcsolatát. A tervezendő kerékpárút hálózatnak kapcsolódnia kell a Keleti-főcsatorna töltésén tervezett megyei kerékpáros turistaúthoz, és a Hajdúnánás-Nyíregyháza között tervezett országos kerékpárúthoz is.

e) Tömegközlekedés:

- A megyeszékhely elérhetőségének javítása tömegközlekedési eszközökkel. (A megyei TrT-ben javasolt elővárosi közlekedési megvalósulásának szorgalmazása. A debreceni elővárosi vasúti közlekedés kiépítése, amely a 109. sz. vasútvonalat felhasználásával. (A megyei TrT egyelőre csak Hajdúböszörményig tervezi az elővárosi közlekedés megvalósítását.)
- A megyehatár közelében lévő város igényli a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei településekkel történő jobb közlekedési kapcsolat kiépítést, a tömegközlekedés jelentős fejlesztését is.

f) Vízi közlekedés:

- A Keleti-főcsatorna vízitúrázásra történő felhasználása, hajókikötő kiépítése.
- szorgalmazni kell egy Hajdúszoboszló, Balmazújváros, Tiszavasvári, Tiszalök települések közötti szezonális jellegű vízi közlekedés beindítását.

▪ **Közterületek rendezése:**

- A derogálóított területek megújítása, a szegregációval veszélyeztetett településrészek épületállományának és közterületeinek megújítása. A vonzó településkép erősítése érdekében szükséges a zöldterületek megóvása, további fejlesztése.

- A szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a játszóterek, rekreációs terek, sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.
  - A város hagyományos településképe, beépítése a mezővárosokra jellemző jegyeket viseli magán. A város további alakításánál elsődlegesen meg kell őrizni az értékeket hordozó, településképi szempontból meghatározó és jellemző épületeket. Az új építésekhez kell igazítani: arányrendszerükben, megjelenésükben, telekhasználatukban.
  - Törekedni kell az egységes zöldfelületi rendszer kialakítására, a belterületen lévő parkok, fásított területek, vízfelületek, utcákat kísérő fasorok, a belterülethez csatlakozó kertségek, erdős ligetes területek, gyepterületek, vízfolyások és azokat kísérő zöldfelületek összekapcsolására, ezáltal értékesebb, a szélsőségesen változó időjárási viszonyok elviselhetőségét is megkönnyítő, védelmet is biztosító természetes környezet kialakítására.
  - Játszóterek kialakítása a város több pontján.
  - Hősök-ligete Park felújítása,
- **A területfelhasználást érintő, meghatározó fejlesztési igények:**
- a) Ipari területek fejlesztése:
    - Az Ipari területek infrastruktúrájának fejlesztése szükséges.
    - Ipari park kialakítása szükséges, melyre alkalmas területnek mutatkozik a jelentősebb részében még beépítetlen Balmazújvárosi úti ipari terület.
    - Javítani szükséges a kijelölt, fejlesztésre alkalmas területek megközelíthetőségét, közművesítését, parkolási lehetőségeit.
  - b) Az épített környezet fejlesztése, történeti értékeinek megóvásával és erőteljesebb megjelenítésével, az turisztikai- rekreációs, gazdasági területek valamint a településközpont és intézményterületek kiemelt fejlesztéseire is tekintettel.
A Városképbe nem illő, lepusztult, korszerűtlen épületek felszámolása, új korszerű létesítményekre történő cseréje.
Színvonalas, rendezvények megtartására is alkalmas új létesítmény megvalósítása.
Önkormányzati bérlakások létesítése.
  - c) Birtokközpontok, tanyák életképessé tétele. Megfelelő szabályozási környezet megteremtése a településrendezési terv, helyi szabályozás kidolgozása során.
  - d) Mezőgazdasági feldolgozóipar létesítése
  - e) A Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
  - f) A település egybefüggő zöldfelületi rendszerének kialakítása, Hajdúnánás városi területeinek környezettudatos megújítása.

- A természeti területek kijelölése (ökológiai hálózat, Natura 2000, tájvédelmi körzet) a HNP ajánlásai alapján megtörtént. A vonatkozó jogszabályok a védelem szabályait tartalmazzák. Az önkormányzat feladata a védett területekhez csatlakozó részeken olyan helyi szabályok meghozatala, amely a táj egységes arculatának megőrzését, a település tájban való harmonikus megjelenését, a beépített területek feltároló táj látványértékeinek megőrzését, esetenként javítását szolgálja.
- További feladat a települési szintén értéket képviselő tájértékek meghatározása és védelme, és ennek érdekében helyi intézkedések, szabályok meghozatala.
- A belterületen lévő zöldterületek fejlesztése, egységes rendszer kialakítása:
- Törekedni kell az egységes zöldfelületi rendszer kialakítására, a belterületen lévő parkok, fásított területek, vízfelületek, utcákat kísérő fasorok, a belterülethez csatlakozó kertségek, erdős ligetes területek, gyepterületek, vízfolyások és azokat kísérő zöldfelületek összekapcsolására, ezáltal értékesebb, a szélsőségesen változó időjárási viszonyok elviselhetőségét is megkönnyítő, védelmet is biztosító természetes környezet kialakítására.
- Az idegenforgalom fejlesztését is szolgáló zöldterületi fejlesztések:
- Az üdülés- rekreáció és idegenforgalom céljait szolgáló fejlesztések környezetében kiemelt figyelmet kell fordítani a zöldterületi fejlesztésekre.
- Védelmet szolgáló zöldterületek kialakítása:
- A belterület közelében tervezett gazdasági területek és lakóterületek között lehetőség szerint védő erdősávokat kell betervezni annak terhére, aki miatt a védelem kialakítása szükséges. E lehetőség hiányában gazdasági területen belüli védőzónát (korlátozott hasznosítású, fásított területet) szükséges előírni.
- A belterülettől távolabb mezővédő erdősávok telepítését (visszatelepítését) szükséges szorgalmazni, a termőtalaj deflációja (szél pusztító hatása) elleni védelem érdekében.

g) Az időjárási szélsőségek, a globális felmelegedés hatásait csökkentése, megfelelő városi klíma kialakítása.

- Az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödő: hosszabb, aszályos időszakok, erősebb viharok és szelek, intenzívebb zivatarok és jégesők emberre és környezetre gyakorolt hatását klímát javító beavatkozásokkal is szükséges csökkenteni. Ennek érdekében ki kell alakítani a város egybefüggő zöldfelületi rendszerét és az úgynevezett „zöld folyosót”, ami kapcsolatot teremt a belterületet körülvevő gyepes, fás vizes területekkel is. Biztosítani kell továbbá a település kellő mértékű átszellőztetését, ugyanakkor védeni kell a belterületet a szélsőséges illetve légszennyezést hozó szelektől.

- Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkeretek, zöldfalak építésével.
  - Növelni szükséges a települési környezetben a vízfelületek arányát, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt, továbbá a vízi növényvilág nagyarányú oxigén termelésével, a por- valamint pollen megkötésében is jelentős szerepet tölt be.
  - A belvizes területek csökkentésével, belvízrendezéssel, az önözött területek arányának növelésével, csökkenteni kell a mezőgazdasági termelés időjárástól való függőségét.
  - Környezetvédelmi konfliktusok felszámolása érdekében szükséges, területfelhasználást érintő fejlesztési igények:
  - Az un. városkapu funkciójú útkapcsolat, valamint a peremterületek környezetének városképi és vizuális szempontból zavaró megjelenésének megszüntetése, a védelmi és takaró jellegű megoldások (mint zöldfelület, tájba illő építmény) kialakítása.
  - Az üdülő és lakóövezetek gazdasági, mezőgazdasági területhasználatok, telephelyek közelségéből adódó konfliktusainak kezelése. (A környezetre zavaró hatású telephelyek irányába tervezett lakóterület fejlesztések minimálisra csökkentése, védőzóna kialakítása.)
  - A peremterületek lakó/üdülő és gazdasági övezetei közötti védelmi célú övezet (védőerdő, zöldsáv) hiányának pótlása.
  - A zöldfelületek rendszert alkotó szerkezeti hiányának pótlása, ezen belül az erdősültség kritikusán alacsony arányának javítása
- **Leromlott városi területek rehabilitációja**
- A beavatkozások alapját az érintett városrészek lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, új gazdasági, szociális, közösségi és közterületi funkciók kialakítása képezi.
- Integrált szociális jellegű rehabilitációt azokban a városrészekben kell megvalósítani, ahol a kedvezőtlen demográfiai helyzet, az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküliség magas szintje, az alacsony társadalmi státusz és az erősen leromlott környezet ezt indokolja.
- A cél megvalósítása javítja a hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeit, ezáltal segítve a társadalmi kohéziót az épített környezet minőségi megújításával és a foglalkoztatásra, az oktatásra, az egészségügyre, a szociális szolgáltatásokra, a közösségfejlesztésre, a közbiztonságra és az elkülönítés megszüntetésére irányuló komplex tevékenységek által.
- **A közmű infrastruktúra fejlesztését meghatározó igények:**
- a) Csapadékvíz elvezetés:
- Tovább kell folytatni a mellékcsatornák felújítását, a meglévő fő- és mellékcsatornák rendszeres tisztítását.

- A befogadó Fürjéri csatorna nagy vízmennyiséget rövid idő alatt nem képes befogadni, ezért javaslatot kell adni befogadóképességének növelési lehetőségeire közösen az üzemeltetőjével.
- A vízgyűjtőn érdekelt Hajdúdorog várossal közösen meg kell vizsgálni a Fürj-ér hidraulikai terhelése csökkentésének lehetőségét. Tározási, lefolyás-szabályozási lehetőségek vizsgálata is szükséges.
- A belvízzel leginkább veszélyeztetett területek a Hajdúnánás- Balmazújváros közötti, illetve a Polgár felé vezető út és az autópálya közötti tanyák. A termőföldek és az ingatlanok mellett az egyébként is rossz állapotban lévő három bevezető utat (Balmazújváros, Görbeháza, Tiszavasvári) is veszélyezteti a belvíz, ahol az illetékesektől rövid- és hosszútávú megoldásokról mielőbbi döntés szükséges.
- Az üdülőtelep felszíni vízelvezetése nincs megnyugtatóan megoldva. Javaslatot kell adni a területen a felszíni vízelvezetés megoldására, illetve vizsgálni kell a szélső sorú Sugár utcai telkek mögötti árok roncsolt területekhez kapcsolódásának szükségességét.
- A felszíni vízelvezetés körébe tartozik a folyamatosan fejlődő fürdő használt vizének elhelyezése és elvezetése is. A meglévő sósvíztároló jövőbeni helyzetére javaslatot kell adni. Ugyancsak vizsgálni kell a feliszapolódott csónakázó tó rendbetételének lehetőségét is.
- Felül kell vizsgálni, és javaslatot kell adni Tedej felszíni vízelvezetésére.
- Az eddigi szemlélet szerint a cél a lehulló csapadékvizek mielőbbi elvezetése volt, annak ellenére, hogy az éves csapadékmennyiség nem képes fedezni a növényzet öntözési vízigényét. A probléma kezelhetősége érdekében javasolt a felszíni vízelvezetés megoldásánál a csapadékvízzel való gazdálkodási szemlélet bevezetése.
- A csapadékvízzel való gazdálkodásnál a cél a visszatartás és hasznosítás legyen. A megoldáshoz alapvető szempont, hogy a telkekről ne kerüljön kivezetésre a csapadékvíz a közterületre, telken belül kerüljön összegyűjtésre és hasznosításra. Közterületeknél a burkoltfelületekről – út, járda - kerüljön gyorsan elvezetésre a csapadékvíz.

b) Elektromos energiai ellátás:

- Az elektromos légvezetékek fokozatos felszámolása. Első ütemben, a városközpontban, a sűrűn beépített területeken, a keskeny utcákban, majd fokozatosan a teljes belterületen, külterületen pedig, a tájvédelmi területeken kívánatos mielőbb megvalósítani az elektromos légvezetékek földkábelbe történő áthelyezését.
- Az elektromos légvezetékek és nagy kapacitású trafók lakó és intézmény ingatlanok közelében történő elhelyezése nem kívánatos, mielőbb gondoskodni kell ezek felszámolásáról. (Légvezetékek áthelyezése, földkábelbe történő áthelyezése, trafó áthelyezése, vagy a még beépítetlen, veszélyeztetett ingatlanok beépítési- fejlesztési javaslatainak visszavonása.)

- A város energiafelhasználás szempontjából önellátóvá tétele. A geotermikus energia hasznosítása, ugyanis a hévíz kutak vizét ma csak a fürdő vízellátására hasznosítják, így jelentős hőtartalom és a hévízzel kitermelt metángáz jelenleg még hasznosítatlanul kerül a környezetbe.
- További energiatermelési lehetőséget jelenthet egy biomassza erőmű létesítése, mely a növényi hulladékok, hasznosítását is lehetővé tenné.

c) Ivóvíz ellátás fejlesztése:

- Ivóvízhálózat korszerűsítése: Az ivóvíz hálózaton ún. mosató pontok létrehozása, ezek alkalmazásával a hálózatban történő vízminőség-romlás megakadályozása.
- Ivóvízhálózat felújítása: Az ivóvíz hálózat régi építésű, korrodált részeinek cseréje, ezáltal a szivárgási veszteség és a csőtörések számának csökkentése, amely a hálózati veszteség 10 %-os csökkentését eredményezi.
- A sósvíztározó felszámolása: A sósvíztározó használatának megszüntetése, a fürdő használt vizeinek közvetlen bevezetése a Fürj-ér – Vidi-ér összekötő csatornába, ezáltal a Natura 2000 védelem alatt álló sósvíztározó eredeti vízviszonyainak helyreállítása, a sósvizek elszikkasztásának megszüntetése.
- A felhagyott szennyvíztisztító rekultivációja: Az itt lévő iszapok ártalmatlanítása, ezáltal a sérülékeny vízbázison a szennyeződés utánpótlásának megszüntetése, a természetközeli állapot helyreállítása.
- A vízbázison utómonitoring rendszer kiépítése: Az aktív szennyező források felszámolását követően a hatásviselő talaj- és rétegvizek állapotának észlelésére alkalmas monitoring rendszer tervezése, megvalósítása és működtetése. Ezáltal a sérülékeny vízbázison a szennyeződés utánpótlásának megszüntetését követően információk nyerhetők a felszín alatti vízkészlet minőségéről.
- A termálvíz hulladék hőjének és gázhozamának hasznosítása: Megvizsgálni a termálvíz kísérőgázának, valamint a használt fürdővizek hulladék hőjének hasznosítási lehetőségeit.

d) Hírközlés, infó-kommunikáció

- Az informatikai lehetőségek biztosítása a modem kor követelményeihez való igazodás, felzárkózás követelményét jelenti.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi alapú fenntartható fejlesztésre

Hajdúnánás város jelen Településfejlesztési Konceptióját megalapozó vizsgálat vonatkozó fejezete teljes körűen bemutatja az épített környezet védett és védelemre érdemes értékeit, a település régészeti értékeit. A megalapozó vizsgálat részeként elkészült a Helyi építészeti értékek értékvédelmi katasztere is. A településfejlesztési koncepció átfogó céljai között, hangsúlyos helyet foglal el a település épített örökségének védelme, azok környezetükben való hangsúlyosabb és minél teljesebb körű bemutatása.

MŰEMLÉKEK, MŰEMLÉKI TERÜLET

- Református templom és egykori templomerőd (Köztársaság tér 12-14. Hrsz:1) Tsz:1823
- Csohány (Zsigmond) kúria, (Zrínyi u.17. Hrsz: 415/6) – Tsz: 9589
- Lakóház, tájház, kovácműhely (Hunyadi utca 21. Hrsz: 87) – Tsz: 8715
Csöszkunyhók
- Csepűs szőlő (Hrsz: 11669/2)-Tsz: 10674
- Csepűs szőlő (Hrsz: 10354) – Tsz:10675
- Csepűs szőlő (Hrsz: 10286) - Tsz:10671

EGYEDI ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKVÉDELEM

I. A HELYI VÉDELEM ALÁ HELYEZETT ÉPÜLETEK

	A	B	C	D	E
	Sorszám	Megnevezés	Utca, házszám	Hely- rajzi szám	Tulajdonos
1.	He-e/1.	Óvoda	Nikodémusz utca 19-21.	3487/ 2	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
2.	He-e/2.	Városháza	Köztársaság tér 1	3502	Hajdúnánás Városi Önkor- mányzat
3.	He-e/3.	Volt Járásbíróság épülete	Köztársaság tér 4.	2537	Hajdúnánás Városi Önkor- mányzat
4.	He-e/4.	Múzeum	Bocskai u. 15	4940	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
5.	He-e/5.	Városi Művelődési Központ	Köztársaság tér 5	4946	Hajdúnánás Városi Önkormányzat
6.	He-e/6.	Református Általá- nos Iskola	Köztársaság tér 11	7/1	Hajdúnánás Városi Önkormányzat
7.	He-e/7.	Tűzoltóság	Bocskai u. 25	4917	Magyar Állam BM Országos Katasztrófavé- delmi Főigazgató- ság
8..	He-e/8.	Lakóépület	Bethlen Gábor u. 12.	1075	Oláhné Médi Csilla
9..	He-e/9.	Kőrösi Csoma Sán- dor Gimnázium épü- lete	Bocskai u. 29.	4913	Hajdúnánás Városi Önkormányzat
10..	He-e/10.	Volt Rendőrkapi- tányság	Bocskai u. 26-28.	3598	Magyar Állam Hajdú-Bihar Me- gyei Rendőr- Fő- kapitányság
11.	He-e/11.	Katolikus Templom	Bocskai u. 9.	4943	Római Katolikus Egyház
12.	He-e/12.	Lakóépület	Bocskai u. 88.	3665	Lente Sándor La- josné Debreceni Antalné Kissné Lente Ilona Mária

	A	B	C	D	E
	Sorszám	Megnevezés	Utca, házszám	Hely- rajzi szám	Tulajdonos
13.	He-e/13.	Lakóépület	Bocskai u. 86.	3660	Kónya-Szigeti Anita
14.	He-e/14.	Bocskai Mozi	Köztársaság tér 16	2826	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
15.	He-e/15.	Bölcsőde	Marx K. u. 10	3465	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
16.	He-e/16.	Lakóépület	Tulipán u. 35	2258	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
17.	He-e/17.	Lakóépület	Attila u. 26	3841	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
18.	He-e/18.	Lakóépület	Jókai u. 12	4899	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
19.	He-e/19.	Lakóépület	Dorogi u. 3	3501	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
20.	He-e/20.	Lakóépület	Jókai u. 41	5257/ 1	Molnár Péter Hamari Sándorné
21.	He-e/21.	Lakóépület	Bem József u. 2	2803	Tóth Sándor Tóth Sándorné
22.	He-e/22.	Lakóépület	Perczel u. 12	3056	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
23.	He-e/23.	Lakóépület	Jókai u. 14	4898	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
24.	He-e/24.	Magi Zoltán Emlék- ház	Jókai u. 16	4897	Hajdúnánás Vá- rosi Önkormány- zat
25.	He-e/25.	Lakóépület	Mátyás K. utca	3977	Aszalós Imréné
26.	He-e/26.	Csiha malom, ipartörténeti érték	Polgári utca		Hajdú-Gabona Zrt.
27.	He-e/27.	Lakóépület	Bocskai utca 20.	3554	Hajdúnánás Református Egyházközség

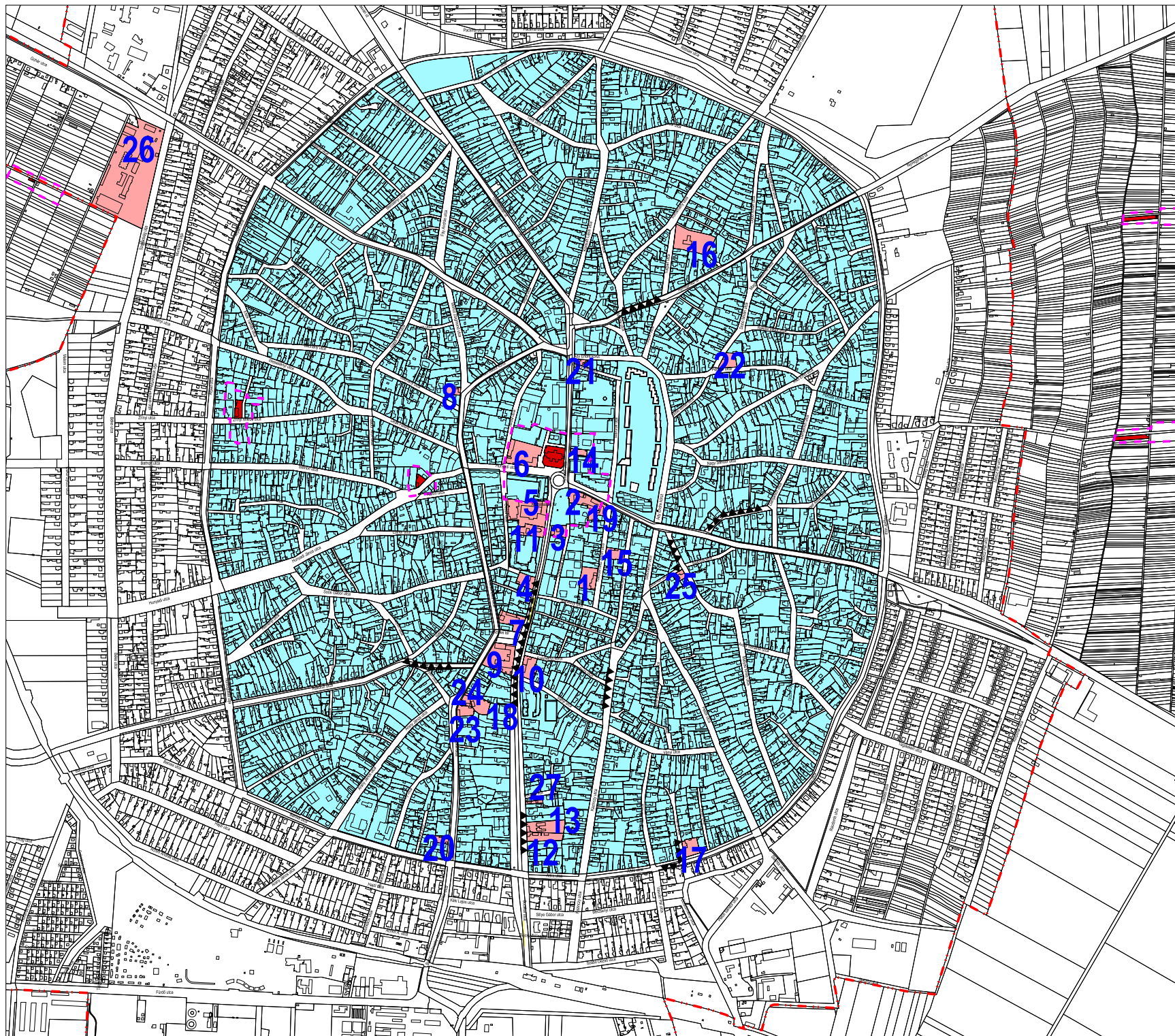

HAJDÚNÁNÁS VÁROS

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI

2018.

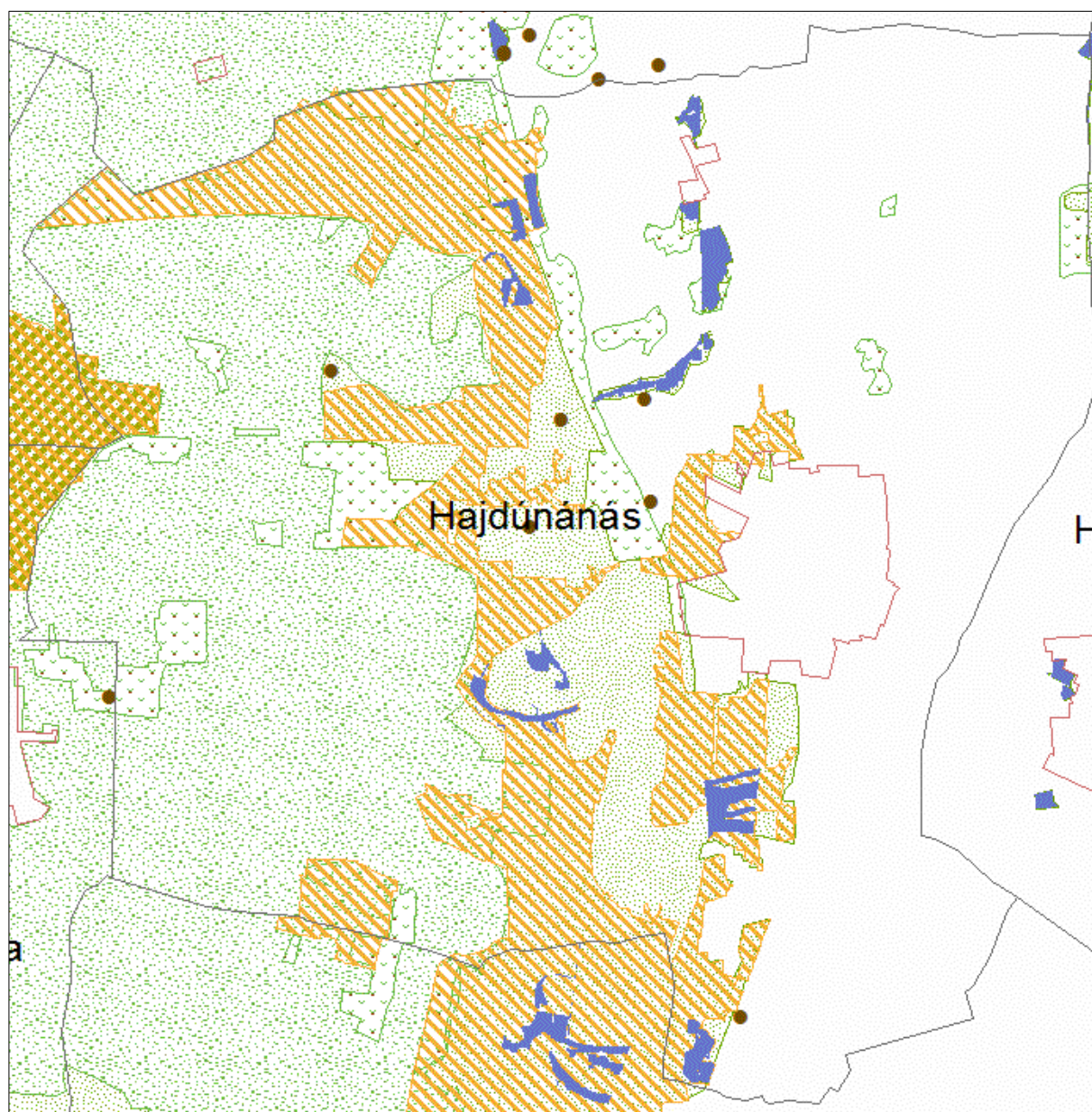
- JELMAGYARÁZAT**
- Belterület határ
  - Műemléki környezet határa
  - ▲▲▲▲ Épületegyüttes, utcakép javasolt védelme
  - Helyi védett épülettel érintett ingatlan
  - Műemlék épülettel érintett ingatlan
  - Településszerkezeti védelem

II. HELYI VÉDELEM ALÁ HELYEZETT SZOBROK ÉS DOMBORMŰVEK

1.	56-os emlékmű	Hn., Köztársaság tér
2.	A hajdúk letelepítése dombormű	Hn., Köztársaság tér 6.
3.	Barcsa János	Hn., Polgári u. 71
4.	Bocskai István	Hn., Köztársaság tér
5.	Felszabadulási emlékmű	Hn., Dorogi u.
6.	Heverő nő	Hn., Fürdő u. 7.
7.	I. Világháborús Hősi emlékmű	Hn., Köztársaság tér
8.	Ivókút	Hn., Köztársaság tér
9.	Kossuth szobor	Hn., Köztársaság tér
10.	Kőkereszt	Hn. Bocskai u. 1. Róm.Kat. Egyház udvara
11.	Kőrösi Csoma Sándor mellszobor	Hn. Bocskai u. 29.
12.	Meselő	Hn., Fürdő u.
13.	Petőfi Sándor	Hn., Bocskai u. 12-14.
14.	Székely Menekültek Emlékkeresztje	Hn., Bocskai u. 1. Róm Kat. Egyház udvara
15.	Székely Menekültek Emlékoszlopa	Hn., Bocskai u. 1
16.	Szent Flórián	Hn., Bocskai u. 21.
17.	Szűz Mária szobor	Hn. Bocskai u. 1. Róm. Kat. Egyház udvara
18.	Trianoni emlékjel	Hn., Köztársaság tér
19.	Várandós nő	Hn., Kossuth u.
20.	Wass Albert	Hn., Köztársaság tér 11.
21.	Hegedűs Lóránt püspök mellszobra	Hn. Szeles tér- Gimnázium
22.	Ökunemikus hármass emlékmű - szakrális emlékhely - feszülettel	Hn. Dorogi utca vége

VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJ-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

☒ Kunhalom /2013/

☐ Láp /2013/

☒ Szikes tó /2013/

Natura 2000

☒ Natura 2000 SCI /Természetmegőrzési Területek/ /2012/

☒ Natura 2000 SPA /Madárvédelmi Területek/ /2012/

☒ Országos ökológiai hálózat /2014/

☒ Magterület

☒ Pufferterület

☒ Ökológiai folyosó

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges madárvédelmi területek

7.3. Hortobágy (HUHN10002) - Hajdúnánás

0470, 0471, 0472/2, 0472/3, 0472/4, 0472/5, 0472/6, 0472/7, 0472/8, 0472/10, 0472/12, 0472/13, 0472/15, 0472/16b, 0472/17b, 0472/18b, 0472/19b, 0472/20b, 0472/21b, 0472/22b, 0472/22c, 0472/23b, 0472/23c, 0473/1, 0474/3, 0474/11, 0474/13, 0474/14, 0474/15, 0474/16, 0474/17, 0474/18, 0474/19, 0503/62

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek

7.34. Hortobágy (HUHN20002)

Hajdúnánás

0124/3, 0124/12, 0124/16, 0124/17, 0124/23, 0124/24, 0124/25, 0124/26, 0129, 0130/2, 0130/6, 0130/7, 0130/9, 0130/10, 0130/11, 0130/12, 0130/13, 0171/20, 0171/75, 0171/76, 0171/77, 0231, 0252/20b, 0254/24, 0254/25, 0255/4, 0255/7, 0255/8, 0255/10, 0255/11, 0256, 0257, 0258, 0259, 0278, 0279, 0280, 0281/2, 0281/1a, 0281/1b, 0281/1d, 0281/1f, 0281/1g, 0281/1h, 0281/1j, 0281/1k, 0281/1l, 0281/1m, 0281/1n, 0282, 0283, 0285, 0286, 0287/1, 0287/2, 0290, 0294, 0298, 0299, 0300, 0301, 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307, 0308, 0309, 0310, 0311/1, 0311/2, 0311/3, 0312, 0313, 0314, 0315, 0316, 0317, 0318, 0319, 0320, 0321, 0322, 0323, 0324, 0325/1, 0325/2, 0326, 0327/3, 0327/4, 0327/5, 0327/6, 0327/7, 0327/8, 0328, 0329/1, 0329/2, 0330/1, 0330/2, 0331/1, 0331/2, 0332, 0333/1, 0333/2, 0334, 0335/2, 0335/6, 0335/8, 0335/12, 0335/13, 0335/14, 0335/15, 0335/16, 0335/17, 0335/18, 0335/19, 0335/20, 0335/21, 0335/22, 0335/23, 0335/24, 0335/25, 0335/26, 0335/27, 0335/11b, 0335/11c, 0335/11d, 0335/11f, 0335/9b, 0335/9c, 0335/9d, 0335/9f, 0337, 0339/8, 0339/9, 0339/10, 0339/12, 0339/13, 0339/14, 0339/15, 0347, 0348/4, 0348/5, 0348/6, 0348/7, 0348/8, 0348/9, 0348/13, 0348/14, 0348/15, 0348/16, 0348/17, 0348/18, 0348/19, 0348/20, 0348/27, 0348/28, 0348/29, 0348/30, 0348/31, 0348/32, 0348/33, 0348/34, 0348/36, 0348/37, 0348/38, 0348/39, 0348/40, 0348/41, 0348/42, 0348/45, 0348/46, 0348/47, 0348/48, 0348/50, 0350, 0351/2, 0351/3, 0351/4, 0351/6, 0351/7, 0351/8, 0351/9, 0351/10, 0351/11, 0354/1, 0354/2, 0355/2, 0355/3, 0355/6, 0355/7, 0355/9, 0355/10, 0355/11, 0355/12, 0355/13, 0355/14, 0355/15, 0355/16, 0355/17, 0355/21, 0370, 0377, 0378, 0379, 0380, 0381/1, 0381/2, 0382, 0383, 0384/1, 0384/2, 0385, 0386/1, 0386/2, 0387, 0388, 0389/1, 0389/3, 0389/4, 0389/5, 0389/6, 0389/8, 0389/9, 0390, 0391/1, 0391/3, 0391/4, 0391/5, 0391/6, 0392, 0393/1, 0393/2, 0393/3, 0393/4, 0393/5, 0393/6, 0393/7, 0394, 0395, 0396, 0397/1, 0397/2, 0397/3, 0397/4, 0397/5, 0397/6, 0397/7, 0397/8, 0397/9, 0397/10, 0398, 0399/1, 0399/2, 0399/3, 0399/4, 0399/5, 0399/6, 0400, 0401/1, 0401/2, 0401/4, 0401/6, 0401/7, 0401/8, 0401/10, 0401/11, 0401/12, 0401/14, 0401/15, 0401/16, 0401/17, 0401/18, 0401/19, 0401/22, 0401/23, 0401/24, 0401/25, 0402, 0403, 0404, 0405, 0470, 0471, 0472/2, 0472/3, 0472/4, 0472/5, 0472/6, 0472/7, 0472/8, 0472/10, 0472/12, 0472/13, 0472/15, 0472/16b, 0472/17b, 0472/18b, 0472/19b, 0472/20b, 0472/21b, 0472/22b, 0472/22c, 0472/23b, 0472/23c, 0473/1, 0474/3, 0474/11, 0474/13, 0474/14, 0474/15, 0474/16, 0474/17, 0474/18, 0474/19, 0482, 0503/62, 0640, 0641/2, 0641/3, 0641/1b, 0647/32, 0647/33, 0647/34, 0647/35, 0647/36, 0647/37, 0647/38, 0647/39, 0648, 0649, 0650, 0651, 0654/14, 0654/15, 0669/1, 0669/2, 0669/3, 0670, 0676/5, 0676/6, 0676/7, 0676/9, 0676/10, 0676/11, 0676/12, 0676/13, 0676/15, 0676/17, 0676/18, 0676/19, 0676/20, 0676/21, 0676/22, 0676/23, 0676/24, 0676/25, 0676/26, 0676/27, 0676/28, 0676/29, 0676/30, 0676/32, 0676/33, 0676/34, 0676/35, 0676/36, 0676/37, 0676/38,

0676/39, 0676/40, 0676/41, 0676/42, 0676/43, 0676/44, 0676/45, 0676/46, 0676/48, 0676/49, 0676/50, 0676/51, 0676/52, 0676/53, 0676/54, 0676/55, 0677/1, 0677/2, 0678/1, 0678/2, 0678/3, 0679/1, 0679/5, 0679/7, 0679/9, 0679/11, 0679/13, 0679/15, 0679/16, 0679/17, 0679/18, 0679/19, 0679/20, 0679/21, 0679/22, 0679/23, 0679/29, 0679/30, 0679/31, 0679/32, 0679/33, 0679/34, 0679/35, 0679/36, 0679/37, 0679/38, 0680, 0681, 0682, 0683/1, 0683/2, 0683/3, 0683/4, 0684, 0685/1, 0685/2, 0686/1, 0686/2, 0687, 0688/1, 0688/2, 0688/3, 0688/4, 0691, 0692/1, 0692/2, 0692/3, 0692/4, 0692/5, 0692/6, 0692/7, 0692/8, 0692/9, 0692/10, 0692/11, 0692/12, 0695/1, 0695/2, 0696/2, 0696/3, 0696/4, 0697, 0699/1, 0699/2, 0700, 0703, 0704, 0705, 0707/1, 0707/2, 0719, 0766, 0767, 0768, 0769, 778/2, 778/3, 0785/6, 0785/7, 0785/8, 0785/9, 0785/10, 0797, 0798, 0799, 0800/3, 0800/4, 0800/5, 0800/6, 0800/8, 0800/9, 0800/10, 0800/11, 0800/12, 0800/13, 0800/14, 0800/15, 0800/16, 0800/19, 0800/23, 0800/24, 0800/30, 0801/3, 0801/7, 0801/8, 0801/11, 0801/12, 0801/13, 0801/14, 0801/15, 0801/20, 0801/21, 0803/2, 0803/6, 0803/17a, 0803/18a, 0803/26b, 0812, 0814, 0815, 0817/3, 0820/9, 0820/11, 0820/28, 0820/33, 0820/38, 0820/39, 0820/40, 0820/41, 0820/21a, 0820/29a, 0820/30a, 0820/31a, 0820/32a, 0826, 0827b

- **Régészeti feltárások**
- **Tervezett helyi jelentőségű természetvédelmi területek**
- **Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek**
- **Ex-lege védettségű kunhalmok**
- **Ex-lege védett területek**
- **Natura 2000 védettségű különleges természetmegőrző területek:**
- **Ökológiai hálózat (Magterület, Ökológiai folyosó, Puffer terület)**

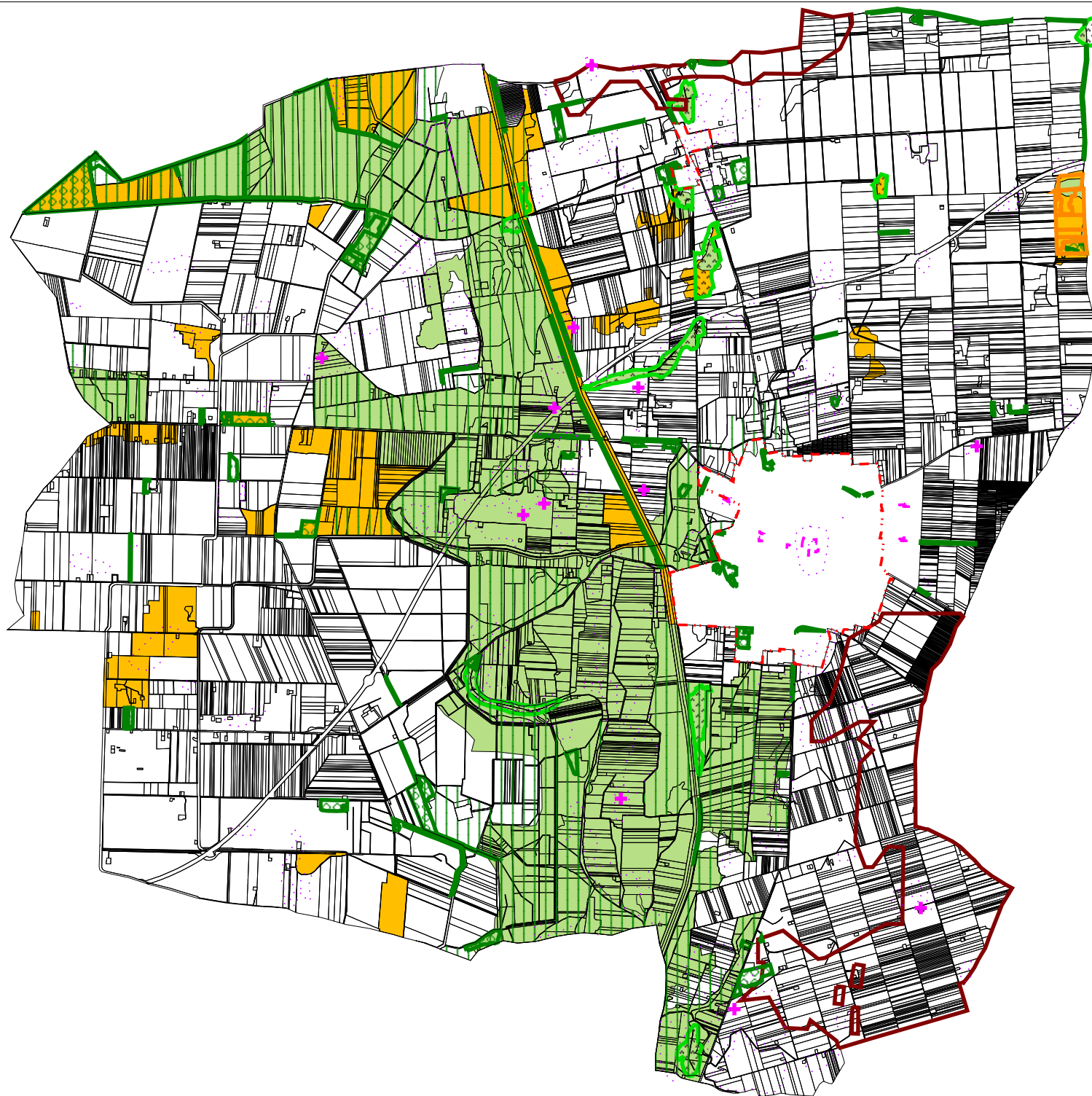
(fentiek bemutatása, a mellékelt érték térképen!)

HAJDÚNÁNÁS VÁROS

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

ÉRTÉKTÉRKÉP

2018.

JELMAGYARÁZAT

- Belterülethatár
- Műemléki környezet határa
- Régészeti lelőhely határa
- Kunhalmok
- Helyi természetvédelmi terület
- Natura2000 ktt (különleges természetmegőrző terület)
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület
- Exlege terület
- Magterület
- Ökológiai folyosó